

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Изпълнителна агенция
„Оперативна програма „Наука и
образование за интелигентен растеж“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

УТВЪРДИЛ: /п/

РЪКОВОДИТЕЛ НА УО

УКАЗАНИЯ

**ЗА ПОДБОР НА ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ПО
ОП „НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ“ 2014-2020 г.,
В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МНОГОФОНДОВИ СТРАТЕГИИ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА
ПОДХОДА ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТИТЕ МЕСТНО РАЗВИТИЕ**

Настоящите Указания са разработени от Управляващия орган на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. (УО на ОП НОИР) съгласно Чл. 37. (1) от ПМС 161/4.07.2016 г.

НАСТОЯЩИТЕ УКАЗАНИЯТА ЗА ПОДБОР НА ПРОЕКТИ СЪДЪРЖАТ:

- I. Правна рамка**
- II. Обща информация за подготовката на пакета документи при обявяване на процедура за подбор на проекти към многофондова стратегия по подхода ВОМР**
- III. Специфични изисквания при изготвянето на Условия за кандидатстване и Условия за изпълнение и обявяване на процедури за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти**
- IV. Подготовка на Условия за кандидатстване с проектни предложения за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. в изпълнение на подхода ВОМР**
- V. Подготовка на Условия за изпълнение на проектни предложения с предоставена безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. в изпълнение на подхода ВОМР**

I. Правна рамка

Условията и редът за предоставяне на финансова подкрепа от ОП НОИР по подхода Водено от общностите местно развитие (ВОМР) са съгласно:

- Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета;
- Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове от 22.12.2015 г. (ЗУСЕСИФ);
- ПМС № 161/4.07.2016 г. за определяне на правила за координация между управляващите органи на програмите и местните инициативни групи, и местните инициативни рибарски групи във връзка с изпълнението на Подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода 2014 – 2020 г.

II. Обща информация за подготовката на пакета документи при обявяване на процедура за подбор на проекти към многофондова стратегия по подхода Водено от общностите местно развитие (СВОМР)

Местните инициативни групи (МИГ) разработват Индикативен годишен работен график (ИГРГ) по образец за планираните за обявяване процедури за подбор на проекти в изпълнение на предвидените мерки/операции в СВОМР, предвидени за финансиране от ОП НОИР. Съгласно разпоредбите на чл. 11, т. 3 на подписаното Споразумение за ВОМР

МИГ се задължава да съгласува индикативния график на процедурите с УО на програмата не по-късно от 1 септември на предходната година. При планирането на ИГРГ МИГ следва да включи всички нови за годината процедури. Процедурите, отворени за кандидатстване през предходна година, по които има втори или следващ срок на кандидатстване, също трябва да бъдат включени, като под името на процедурата или под черта се запише като допълнителна информация, че информацията се отнася за нов прием по действаща от предходна година процедура. В този случай в бюджета на процедурата се посочва определения бюджет за съответната година (ако е предвиден такъв) или текст, поясняващ че по приема ще се използват остатъчни средства след приключването на предходни приеми.

Всеки следващ актуализиран през годината график се изпраща до УО на програмата само за информация, като МИГ трябва да приложи кратка обосновка за необходимостта от промяната. В графика не е необходимо да се записват точни дати, а само месеците за начало и край на очаквания срок за кандидатстване.

В случай на промени в параметрите по мерки/операции с финансиране на ОП НОИР, промяна се допуска само ако са спазени условията, които са били предмет на оценка по чл. 31 от ПМС № 161/2016 и не противоречи на целите на стратегията за ВОМР, както следва: във връзка с промяна на приложимата нормативна уредба и/или във връзка с промяна на съответната програма; при наличие на очевидна грешка; по отношение на финансовите ѝ параметри; по отношение на мониторинговите индикатори за резултат във връзка с промяна на финансовите параметри; по отношение на критериите за оценка на проекти, в т. ч. минимална и максимална стойност на проектите и интензитет на помощта. МИГ следва да представи обосновка на исканата промяна.

МИГ разработва пакета документи по чл. 26, ал. 1 на ЗУСЕСИФ за обявяване на всяка процедура за подбор на проекти, включена в ИГРГ, в изпълнение на предвидените мерки/операции в стратегията по ВОМР за финансиране по ОП НОИР при спазване на настоящите Указания за подбор на проекти на УО на ОП НОИР. Пакетът документи включва Условия за кандидатстване, Условия за изпълнение на проектите и приложенията към тях, като документите са в съответствие с Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално включване“ в изпълнение на предвидените мерки/операции в стратегиите за ВОМР, които ще се финансират по ОП НОИР. Пакетът документи се изготвя в съответствие с одобрените от КН на ОП НОИР Методология и критерии за подбор на операции и Указанията на УО на ОП НОИР.

МИГ разработва Условията за кандидатстване по типов образец, утвърден със заповед на заместник министър-председателя или на министъра, отговарящ за цялостната организация, координация и контрол на системата за управление на средствата от ЕСИФ, вкл. електронен Формуляр за кандидатстване по типов образец, публикувани на Единния информационен портал (ЕИП) (<https://www.eufunds.bg/programen-period-2014-2020/ukazaniya-i-obraztzi>).

В Условията за кандидатстване задължително се включва информация относно вида на съответната процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, както и крайният срок или съответно сроковете за подаване на проектни предложения. В Условията за кандидатстване по всяка процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се включват и указания относно реда за предоставяне на допълнителна информация във връзка с процедурата за подбор на проекти, както и реда за отправяне на жалби/възражения/искания за разяснения, включително реда за разглеждане и

произнасяне по постъпващите жалби/възражения/искания за разяснения от страна на кандидатите за безвъзмездна финансова помощ.

МИГ разработва Формуляр за кандидатстване по всяка процедура за подбор на проекти в ИСУН 2020 в съответствие със спецификата ѝ. В случай, че за целите на съответната процедура е необходимо представяне от кандидата на информация, която не се обхваща от Формуляра за кандидатстване, МИГ разработва приложение към формуляра за кандидатстване, съобразно спецификите на съответната процедура.

Образците на Условия за кандидатстване и Формуляр за кандидатстване се одобряват от Заместник министър-председателя, отговорен за управление на средствата от ЕС, като са общи за всички оперативни програми за периода 2014-2020 и се адаптират, когато това е възможно, според спецификата на всяка конкретна процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

В зависимост от спецификата на конкретната процедура МИГ подготвя към Условията за кандидатстване всички относими допълнителни приложения, които трябва да бъдат представени към проектното предложение или трябва да се представят задължително попълнени от кандидатите. Допълнителните приложения включват два типа документи: за попълване от страна на кандидатите и за информация на кандидата. Документите за попълване освен Електронния Формуляр за кандидатстване, който се генерира автоматично в системата ИСУН 2020, са и приложимите придружителни документи и/или декларации в зависимост от спецификата на съответната процедура, като например Декларация по чл. 25 от ЗУСЕСИФ.

Към Условията за кандидатстване се прилагат и документи за информация, които са с цел улеснение на кандидатите като Критерии и методология за оценка на проектните предложения по процедурата, Декларация за нередности и други приложими документи в зависимост от спецификата на процедурата.

МИГ прилага процедура на подбор на проекти в съответствие с разпоредбите на чл. 25, ал. 1, т. 1 от ЗУСЕСИФ, Глава пета Координация във връзка с одобрение на проекти към стратегия за ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към стратегия за ВОМР на Постановление № 161/04.07.2016 г. и настоящите Указания за подбор на проекти.

По отношение на реда за оценка на проектните предложения МИГ се съобразява с чл. 41, ал. 2 от ПМС № 161/2016 и минималните изисквания, утвърдени от Заместник министър-председателя по чл. 5, ал. 1, т. 2 от Устройствения правилник на МС и на неговата администрация, публикувани на Единния информационен портал и с настоящите Указанията.

МИГ описва в Условията за кандидатстване начина на подаване на проектните предложения. Съгласно приложимата процедура проектните предложения се подават единствено по електронен път. Електронното кандидатстване се осъществява чрез Модула за електронни услуги на Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на Европейския съюз в България (ИСУН 2020). Електронното кандидатстване е предвидено в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 1303/2013. Електронното подаване на проектното предложение се извършва чрез попълване на уеб базиран Формуляр за кандидатстване от кандидати, които притежават квалифициран електронен подпис.

Условията и редът за кандидатстване по електронен път чрез Модула за електронни услуги на ИСУН 2020 се определят с указания на министъра, отговорен за управлението на средствата от ЕС. В допълнение по процедурите за подбор на проекти МИГ може да разработи подробни указания за попълването на Формуляра за кандидатстване в системата като приложение към условията за кандидатстване. В тези указания задължително се посочва уеб адрес на системата, позволяващ електронно кандидатстване и попълване на формуляр, уеб адрес на наръчника на потребителите на ИСУН 2020 и разяснения за попълването на отделните полета.

МИГ включва в пакета документи по реда на чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕСИФ и Условията за изпълнение на проектните предложения. Те съдържат правила и указания относно техническото и финансово изпълнение на договорите по всяка процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Условията за изпълнение съдържат: образец на Административен договор за безвъзмездна финансова помощ; общи условия към Административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ; други приложими документи.

МИГ разработва образец на Административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за всяка процедура за подбор на проекти в съответствие с избраните за финансиране по ОП НОИР мерки/операции в стратегията за местно развитие.

МИГ съгласува с УО на ОП НОИР изготвения проект на насоки за кандидатстване, включително и образеца на Административен договор преди обявяване на всяка процедура за подбор на проекти по реда на чл. 24, ал.2 от ПМС №161/04.07.2016 г.

Съгласно разпоредбите на чл. 42, ал. 1 на ПМС № 161/2016 Ръководителят на УО на ОП НОИР делегира функциите си по утвърждаване на насоки и/или друг документ по реда на чл. 26, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, (ЗУСЕСИФ) на Управителния съвет на МИГ. Във връзка с делегирането на функции по чл. 42, ал. 1 на ПМС № 161/2016 МИГ изпълняват дейностите описани в чл. 6 от подписаното Споразумение за изпълнение на стратегията по ВОМР.

МИГ разработва за всяка процедура за подбор на проекти документите по чл. 26, ал. 1 на ЗУСЕСИФ, в т.ч. Условия за кандидатстване в съответствие с предвидените мерки/операции в стратегията за ВОМР, Условия за изпълнение на проектите и документите към тях при спазване на настоящите Указания за подбор на проекти на УО на ОП НОИР. Условията за кандидатстване включват специфичните критерии, предвидени в стратегията за ВОМР, и може да са с няколко срока за подаване на проектни предложения.

В изпълнение на разпоредбите на чл. 6, точки 3-4 и чл. 11, т. 10 на сключените Споразумения за изпълнение на стратегиите за местно развитие МИГ задължително публикува изготвените документи по чл. 26, ал. 1 на ЗУСЕСИФ за обществено обсъждане в съответствие със сроковете, предвидени в чл. 26, ал. 4 от ЗУСЕСИФ, които не може да бъдат по-кратки от две седмици.

Управителният съвет на МИГ утвърждава за всяка процедура Условия за кандидатстване с проектни предложения за изпълнение на стратегията, в т.ч. специфичните критерии, предвидени от МИГ в одобрените стратегии за ВОМР, в съответствие с настоящите Указания за подбор на проекти. МИГ съгласуват насоките за кандидатстване за всяка процедура за съответствие с приложимите правила за държавните помощи по реда на чл. 26, ал. 3 на ЗУСЕСИФ. Документите следва да се изпратят до Министерство на

финансите (МФ) по официален път, на хартиен носител (*целия пакет може да се изпрати и на електронен носител, за по-голяма оперативност*). В придружителното писмо до МФ, в копие, следва да се постави ръководителя на УО на ОП НОИР. Съгласно разпоредбите на чл. 41, ал. 9 на ПМС 161/2016 г. при установени непълноти в насоките МИГ съвместно с УО на програмата предприемат мерки за привеждането им в съответствие с правилата по минималните помощи, ако са приложими.

Изготвените Условия за кандидатстване с проектни предложения за изпълнение на стратегията се съгласуват с УО на ОП НОИР в рамките на срока предвиден за съгласуване за съответствие с приложимите правила за държавните помощи по реда на чл. 3, т.1 на Наредба 4/22.07.2016 на министъра на финансите.

МИГ може да намери Указанията за подбор на проекти, образец на Административен договор, приложения и документи за информация на сайта УО ОП НОИР в рубрика ВОМР на следния линк: <http://sf.mon.bg/?go=page&pageId=177>

Промяна в обявените документи в частта, определяща условията за кандидатстване е допустима в случаите описани в чл.12, ал.2 от Споразумението, след извършване на съгласуване с УО на ОП НОИР.

III. Специфични изисквания при изготвянето на Условия за кандидатстване и Условия за изпълнение и обявяване на процедури за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти

1. Демаркация и допълняемост за избягване на двойно финансиране

С цел постигане на изискването за демаркация от раздел 8 от ОП НОИР, раздел VII от Указания за стратегии по подхода ВОМР на ОП НОИР и мярката по ОП НОИР на многофондовите стратегии МИГ, в процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, чрез подбор на проекти следва да се опише демаркацията по отношение на сходни дейности, финансирани по ОПНОИР или друга програма от ЕСИФ.

Специално внимание при подхода ВОМР следва да се обърне на демаркация и допълняемост между ОП НОИР и ОП РЧР, т.к. те имат редица пресечни точки, а именно: финансират се от ЕСФ, имат идентични инвестиционни приоритети – ИП 9.ii на ОП НОИР и ИП 2.1. на ОП РЧР, допринасят за постигане на цели, заложиени в редица рамкови и стратегически документи (Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020); Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014-2020 г.; Националната стратегия в областта на миграцията, убежището и интеграцията (2011-2020) и др. В Условията за кандидатстване МИГ да постави ясно разграничение между двете програми при проектите с мерки по ОП НОИР. Това разграничение се отнася за обхвата на проектите - допустими бенефициенти, допустими целеви групи, допустими дейности, когато същите са допустими по ОП НОИР и ОП РЧР.

Така например при бенефициенти общини да се има предвид, че същите са допустими бенефициенти и по интегрираната процедура „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ между ОП НОИР и ОП РЧР и на територията на МИГ може да има проекти по тази процедура. Бенефициенти по интегрираната процедура „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“, при

кандидатстване с проекти по стратегии за ВОМР следва да предвидят дейности, които не съвпадат с дейностите по мерките от стратегиите, или да гарантират, че участниците от целевите групи, в проектите са различни, ако проектите се застъпват в периода на изпълнение.

Разграничително условие при кандидатстване с проекти по стратегии за ВОМР е, че бенефициенти и партньори, изпълняващи проекти по националните покани по процедури по ПО 3 на ОП НОИР като BG05M2OP001-3.001 „Подкрепа за предучилищното образование и подготовка на деца в неравностойно положение“, BG05M2OP001-3.002 „Образователна интеграция на учениците от етническите малцинства и на учениците, търсещи или получили международна закрила“, както и бъдещи операции по ПО 3, ИП 9.ii при кандидатстване с проекти към стратегии за ВОМР, следва да предвидят дейности, които не съвпадат с дейностите по одобрените проекти по горесцитираните процедури, или да гарантират, че участниците от целевите групи в проектите са различни, ако проектите се застъпват в периода на изпълнение.

В проектите към стратегии за ВОМР по ОП НОИР следва да е посочено какви предходни проекти на бенефициентите/партньорите допълват и надграждат, спазвайки изискванията за демаркация и допълняемост, независимо по какви национални или международни програми или инструменти са реализирани, вкл. по линия на националния бюджет чрез Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ).

За целта в оценката за административно съответствие и допустимост трябва да се заложи съответната проверка за двойно финансиране и/или демаркация с проекти по ПО 3 на ОП НОИР по националните процедури, по интегрираната процедура и други процедури на ОП РЧР и други подобни, финансирани с публични средства с цел избягване на бъдещи финансови корекции. Демаркацията по дейностите е необходима за всеки бенефициент/партньор и всеки проект съгласно изискванията на двете програми. При идентични дейности по двете програми МИГ задължително отчитат специфичните критерии за избор на проекти по ОП НОИР и съответно по ОП РЧР, като при покана за проекти по стратегията за ВОМР се определя кои дейности от коя програма ще се финансират, според допустимите кандидати, партньорството и принципа на проверка за двойно финансиране.

Допустимите бенефициенти по ОП НОИР кандидатстват само с едно проектно предложение по ИП „Социално-икономическо интегриране на маргинализираните общности като например ромите“ от мерките в стратегията за ВОМР.

2. Допустими дейности

Допустимите дейности са дадени по-долу в т. 13 от глава IV на настоящите Указания. Допустимите преки дейности следва да съответстват на критериите за подбор на операция „Осигуряване на достъп до качествено образование в малките населени места и в трудно достъпните райони“, одобрени от КН на ОП НОИР и изрично посочени в Указанията за стратегии по подхода ВОМР на УО на ОП НОИР. Допустимите дейности се определят и в съответствие с одобрената мярка (одобрените мерки) в СВОМР и настоящите Указанията на УО. Дейности, които не отговарят на посочените в т. 13 от глава IV на настоящите Указанията на УО на ОП НОИР се считат за недопустими.

ВАЖНО!

- 1) Дейностите по операцията трябва да се изпълняват в образователни институции, в които има деца и ученици от маргинализирани групи.
- 2) Допустимите дейности следва да се изпълняват за първи път или да имат допълващ и/или надграждащ ефект, спрямо подобни дейности, финансирани от националния бюджет, бюджета на ЕС и други донорски програми.

Задължително за всеки проект е изпълнението на непреки дейности за:

Организация и управление на проекта, към които се включват и задължителните дейности за информация и комуникация.

В Условието за кандидатстване МИГ освен задължителните индикатори по ОП НОИР в глава IV т. 7 могат да заложат възможност за допълнителни индикатори, специфични за територията и залегнали в одобрената за финансиране стратегия за ВОМР.

3. Държавни помощи

ВАЖНО! МИГ съгласува Условието за кандидатстване за съответствие с приложимите правила за държавни помощи по реда на чл. 3, т.1. от Наредба № 4 от 22.07.2016 г. за определяне на реда за съгласуване на проектите на документи по чл. 26, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ).

Финансирането по настоящата процедура е единствено за дейности с неикономически характер, което на етап изпълнение на проекта се проверява чрез счетоводни документи и информация от счетоводната система на бенефициента (вкл. РУО, училищата и детските градини), проверки на процедурите по ЗОП, проверки на място и др. При констатиране на финансиране на икономически дейности по настоящата процедура то тези средства се възстановяват заедно с дължимата лихва съгласно Закона за държавните помощи (ДВ бр. 85 от 2017 г.).

4. Допустими разходи

Допустимите разходи се определят съгласно разпоредбите на глава 5, раздел I от ЗУСЕСИФ и ПМС № 189/28.07.2016г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и от Европейския фонд за морско дело и рибарство, разпоредбите на Регламент № 1303/2013, Регламент № 1304/2013, Регламент № 1046/2018 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2014 – 2020 г.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Не са допустими за финансиране разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

Разходи за информация и комуникация са в рамките на разходите за организация и управление и не следва да се залагат в насоките за кандидатстване като отделни разходи. Кандидатите са длъжни да изпълняват изискванията за информация и комуникация в рамките на планирания бюджет за организация и управление на проекта.

ВАЖНО!

Без да се засяга чл.67, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, безвъзмездната финансова помощ и възстановимата помощ при проекти, финансирани от ЕСФ, при които финансовата подкрепа не надвишава левовата равностойност на 100 000 евро, се предоставят под формата на стандартни таблици за разходите за единица продукт или еднократни суми, или единни ставки.

За целта МИГ прилагат разработените от УО на ОП НОИР методологии за опростени разходи:

- Методология за определяне на единна ставка за финансиране на дейности за организация и управление при процедури чрез конкурентен подбор по приоритетни оси 2 и 3 на ОП НОИР чрез прилагане на Национална методология, приета с Решение на МС №253 от 3 май 2017 г. – Приложение XIV;
- Стандартна таблица на разходите за единица продукт (Стандартна таблица за допустимия размер на почасовото възнаграждение на лицата, наети във връзка с изпълнението на проекти, съфинансирани от Европейския социален фонд по приоритетни оси 2 и 3 на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г., когато е приложимо) (Приложение XIII);
- **При всички процедури за подбор на проекти, организирани от МИГ, е задължително прилагане на единна ставка за разходи за организация и управление.** Тази ставка е определена чрез прилагане на процент към една или няколко категории разходи съгласно чл. 67 (1), точка г., чл. 67 (5), точка а, (i) и (ii) и чл. 68 (1) буква (а) и (б) от Регламент 1303/2013.

Разходите за организация и управление са непреки разходи и в съответствие с метода, посочен в Националната методология, са определени следните размери на единна ставка за изчисляване на допустимите разходи за организация и управление на проекта:

- За проекти с размер на БФП от 100 001 до 391 166 лв. БФП – единна ставка от **12 % от допустимите преки разходи за проекта.**
- За проекти с размер на БФП до 100 000 лв. включително, финансирани по ОП НОИР, за непреките разходи ще се прилага **единна ставка в размер на 15 % от допустимите преки разходи за персонал.**

За дейности, които ще се възлагат изключително на външен изпълнител и опростените варианти на разходите не са приложими, при отчетността се прилага метод на действително извършени разходи съгласно чл.67, параграф 4 от Регламент 1303/2013.

5. Методика (система от критерии) за определяне на принадлежност към маргинализирани групи

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020 г. (ОП НОИР) подкрепя достъпа до качествено образование на маргинализирани групи по Приоритетна ос 3 (ПО 3) „Образователна среда за активно социално приобщаване“, Инвестиционен приоритет 9.ii „Социално-икономическо интегриране на маргинализираните общности като например ромите“.

В съответствие с определението за маргинализирани групи¹, дадено в Споразумението за партньорство на Република България за програмен период 2014 – 2020 г. (СП), Министерството на образованието и науката (МОН) разработи методика (система от критерии) за определяне на децата и учениците, за които съществува риск от образователно изключване и на които следва да се осигури допълнителна помощ за преодоляване на този риск.

Съгласно целите и спецификите на ОП НОИР, както и на операцията „Осигуряване на достъп до качествено образование в малките населени места и в трудно достъпните райони“ за прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие“ (ВОМР) методиката обхваща критерии, базирани на четири групи фактори, които може да бъдат определени като рискови, съгласно работното определение за маргинализирани групи от СП. Методиката е дадена в Приложение.....

ВАЖНО!

Методиката за определяне принадлежност към маргинализирани групи е част от критерий за техническа и финансова оценка на проектните предложения (т.2.6. Целеви групи, Раздел 2. Описание на дейностите и организация на изпълнението от Методология за техническа и финансова оценка на проектно предложение по процедура за подбор на проекти от миг при прилагане на мерки от ОП НОИР в стратегия за ВОМР).

6. Специфични критерии за оценка на проектно предложение съгласно СВМР

Съгласно чл. 42, ал. 3 от ПМС № 161/2016 г. Управителният съвет на МИГ утвърждава условията за кандидатстване, включително и специфичните критерии, предвидени в одобрената стратегия за ВОМР. В т. 19 на образеца на условията за кандидатстване са дадени указанията на УО на ОП НОИР за целта.

¹ Маргинализирана група – това са хора, населяващи определена територия, характеризираща се с: условия на живот в крайна бедност, (изключително ниски доходи или липса на такива); социална изолация; затрудняващи комуникацията с останалата общност; наличие на санитарно – битови условия, неотговарящи на регламентираните стандарти; наличие на техническа инфраструктура, ограничаваша достъпа до обекти на социалната инфраструктура от останалата територия, вкл. водещи до ограничен достъп до здравни услуги, достъп до образование в масовите училища; липса или недостатъчни социални умения и образование; отношение към тях, основано на предразсъдъци и др.

Уязвими са онези лица и групи от хора, които търпят ограничения по отношение на участието им в 1) социалния живот и ползването на социални права, 2) не успяват да получат достъп или да ползват възможностите, които предлагат обществото и икономиката, 3) имат ограничен достъп до качествено образование и здравни услуги, 4) ниво на професионална квалификация и умения, които пречат за участието им в пазара на труда, 5) в резултат от горепосочените фактори попадат в ситуация на риск от/или маргинализиране и социално изключване.

ВАЖНО!

При извършване на техническата и финансова оценка оценителите задължително отразяват мотивите си за присъдения брой точки по всеки един от критериите.

IV. Подготовка на Условия за кандидатстване с проектни предложения за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. в изпълнение на подхода VOMP

Съдържание:

1. Наименование на програмата: .....
2. Наименование на приоритетната ос: .....
3. Наименование на процедурата: .....
4. Измерения по кодове: .....
5. Териториален обхват: .....
6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати: .....
7. Индикатори: .....
8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата: .....
9. Минимален и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за проект .....
10. Процент на съфинансиране.....
11. Допустими кандидати .....
- 11.1. Критерии за допустимост на кандидатите.....
- 11.2. Недопустими кандидати.....
12. Допустими партньори .....
- 12.1. Критерии за допустимост на партньорите.....
- 12.2. Недопустими партньори.....
13. Дейности, допустими за финансиране: .....
- 13.1. Допустими дейности .....
- 13.2. Недопустими дейности .....
14. Категории разходи, допустими за финансиране: .....
- 14.1. Общи условия за допустимост на разходите .....
- 14.2. Бюджет .....
- 14.3. Допустими категории разходи.....
- 14.4. Недопустими разходи.....

15. Допустими целеви групи: .....
16. Приложим режим на минимални/държавни помощи: .....
17. Хоризонтални политики: .....
18. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта: .....
19. Ред за оценяване на проектни предложения.....
- 19.1. Оценка на административното съответствие и допустимостта .....
- 19.2. Техническа и финансова оценка .....
20. Критерии и методика за оценка на проектни предложения.....
21. Начин на подаване на проектните предложения.....
22. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване: .....
23. Краен срок за подаване на проектните предложения: .....
24. Адрес за подаване на проектните предложения.....
25. Допълнителна информация: .....
- 25.1. Процедура за уведомяване на неуспелите и одобрените кандидати и сключване на административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ .....
- 25.2. Процедура за сключване на Административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ .....
26. Приложения към Условието за кандидатстване: .....

1. Наименование на програмата:

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. (ОП НОИР).

2. Наименование на приоритетната ос:

Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално включване“.

Инвестиционен приоритет 9ii. Социално-икономическо интегриране на маргинализираните общности като например ромите.

Специфична цел 1: Повишаване броя на успешно интегрираните чрез образователната система деца и ученици от маргинализирани общности, включително роми

Водено от общностите местно развитие

Операция „Осигуряване на достъп до качествено образование в малките населени места и в труднодостъпните райони“

3. Наименование на процедурата:

МИГ определя наименованието на всяка процедура за подбор на проекти в съответствие с предвидените за изпълнение мерки/операции по Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално включване“ на ОП НОИР в стратегията за ВОМР, ИП 9.ii Социално-икономическо интегриране на маргинализираните общности като например ромите.

Процедурата за подбор на проекти може да включва няколко срока за подаване на проектни предложения.

Настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е процедура чрез подбор на проектни предложения по реда на чл. 25, ал.1, т.1 от ЗУСЕСИФ и чл. 2, ал.1 от ПМС №162/2016 г.

4. Измерения по кодове:

Измерение 1 – Област на интервенция: 110

Измерение 2 – Форма на финансиране: 01 Безвъзмездни средства

Измерение 3 – Вид територия: 07 Не се прилага

Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение: 06. Инициативи за Водено от общностите местно развитие

Измерение 6 - Вторична тема по ЕСФ: 06

5. Териториален обхват:

Подходът ВОМР се прилага на територията на селските райони, рибарските райони и други територии със специфични характеристики в зависимост от условията за допустимост на оперативните програми, включени в подхода. Териториите на селските райони са посочени в приложение № 3 на ПМС № 161/2016, тези със специфични характеристики са посочени в приложение № 2 на ПМС № 161/2016, териториите на рибарските райони на ВОМР са посочени в приложение № 1 на ПМС № 161/2016.

Подходът ВОМР не се прилага за населени места, за дейности, подпомагани по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие” от Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020 г.

Проектите се изпълняват на териториите на МИГ със сключени Споразумения за изпълнение на стратегиите за ВОМР.

Посочва се териториалния обхват съгласно одобрената стратегия по подхода ВОМР на МИГ.

6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати:

ОП НОИР финансира многофондови стратегии на МИГ чрез подхода ВОМР, допринасяйки към тематична цел 9, съгласно член 9 от Общия регламент. Финансирането чрез ОП НОИР е насочено към повишаване качеството на образователните услуги и подобряване на достъпа до образование на деца и ученици от различни маргинализирани групи (етническите малцинства, застрашени от социална изолация и бедност поради редица фактори, деца и ученици, търсещи или получили международна закрила и др.), в малки населени места и трудно достъпни райони.

*МИГ прави **обосновка** на всяка процедура за подбор на проекти в съответствие с предвидените за изпълнение мерки/операции по ОП НОИР в одобрената стратегия за ВОМР по Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално включване“, Инвестиционен приоритет (ИП) 9.ii „Социално-икономическо интегриране на маргинализирани общности, като например*

ромите”. Обосновката се прави в съответствие с анализа, идентифицираните потребности за развитие на територията, спецификата и водещите общи принципи, които определят избора на мерки/операции по ОП НОИР в стратегията за ВОМР. Обосновката отразява съответствието на избраната процедура със специфичната цел и инвестиционния приоритет на ОП НОИР.

Специфичната цел на ОП НОИР по ИП 9.ii е: „Повишаване броя на успешно интегрираните чрез образователната система деца и ученици от маргинализирани общности, включително роми“.

Основната цел на операцията по подхода ВОМР по ОП НОИР е подкрепа за социално включване на деца и ученици от маргинализираните групи чрез подобряване на достъпа им до качествено образование.

МИГ определя **целта/целите** за всяка процедура за подбор на проекти в съответствие с предвидените за изпълнение мерки/операции по ОП НОИР в одобрената стратегия за ВОМР по Приоритетна ос 3, „Образователна среда за активно социално включване“, операция „Осигуряване на достъп до качествено образование в малките населени места и в трудно достъпните райони“. Определянето на целта/целите се прави в съответствие с идентифицираните потребности за развитие на територията и спецификата, които определят избора на мерки/операции по ОП НОИР в стратегията за ВОМР и на основа на посочените по-долу цели, които се очаква да бъдат постигнати при финансиране на проекти по ОП НОИР.

Специфични цели на операцията са:

- а) повишаване на качеството на предучилищното и училищното образование, вкл. професионалното образование, в малките населени места;
- б) подобряване на достъпа до предучилищното и училищното образование, вкл. професионалното образование, в малките населени места;
- в) намаляване броя на необхванатите от образователната система, на отпадащите от училище и на преждевременно напусналите училище.

МИГ определя очакваните **резултати** за всяка процедура за подбор на проекти в съответствие с предвидените за изпълнение мерки/операции по ОП НОИР в одобрената стратегия за ВОМР по Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално включване“, операция „Осигуряване на достъп до качествено образование в малките населени места и в трудно достъпните райони“. Определянето на очакваните резултати се прави в съответствие с идентифицираните потребности за развитие на територията и спецификата, които определят избора на мерки/операции в стратегията за ВОМР и на основа на посочените по-долу резултати, които се очакват при финансиране на проекти по ОП НОИР.

В **резултат** от прилагането на подхода ВОМР по ОП НОИР следва да се осигурят условия за подобряване достъпа до качествени образователни услуги с оглед успешната образователна интеграция на деца и ученици от маргинализирани общности в малки населени места и трудно достъпни райони за постигане на хармонично и балансирано развитие и преодоляване на социалните, икономическите и териториалните различия на обхванатите територии спрямо останалата част на страната.

Очакваните **резултати** на многофондовите стратегии на МИГ по подхода ВОМР към ОП НОИР са осигуряване на условия за ранното интегриране в образователната система на деца и ученици от маргинализирани групи, осигуряване на условия за достъп до качествено образование,

подобряване на материалните условия, условия за намаляване броя на обособените по етнически признак детски градини и училища, условия за увеличаване броя на интегрираните ученици, запазване и развитие на културната идентичност и осигуряване на среда за преодоляване на негативни обществени нагласи.

Всички проекти задължително се осъществяват съгласувано с Общинските планове за интеграция на ромите на територията на общината и други стратегии, планове и програми, изпълнявани на територията на съответната община в обхвата на стратегиите за ВОМР на МИГ.

ВАЖНО!

По настоящата процедура няма да бъдат подкрепяни дейности, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма.

МИГ посочва изисквания за демаркация и допълняемост на проектните предложения. (Виж Раздел III, т. 1 по-горе)

7. Индикатори:

МИГ определя индикатори за всяка процедура за подбор на проекти в съответствие с предвидените за изпълнение мерки/операции в одобрената стратегия за ВОМР по ПО 3. „Образователна среда за активно социално включване“ на ОП НОИР. Финансирането на проекти на териториите на МИГ чрез одобрените стратегии за ВОМР по ОП НОИР следва да допринесе в максимална степен за постигането на индикаторите по Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално включване“, операция „Осигуряване на достъп до качествено образование в малките населени места и в трудно достъпните райони“ включени в стратегията за ВОМР.

1. Задължителен индикатор за изпълнение:

- **Брой деца, ученици и младежи от маргинализирани общности (вкл. роми), участващи в мерки за образователна интеграция и реинтеграция.**

Индикаторите за резултат следва да отразяват цялото очаквано въздействие върху целевите групи (по съответната специфична цел, съобразно планираното въздействие върху целевите групи чрез избраните дейности)

2. Задължителен индикатор за резултат:

- **Брой деца, ученици и младежи от етнически малцинства (вкл. роми), интегрирани в образователната система.**

Проектните предложения задължително трябва да имат принос към постигането на горепосочените задължителни индикатори за изпълнение и за резултат, които трябва да бъдат включени в обявената от МИГ процедура за подбор на проекти.

Индикаторите трябва да бъдат количествено определени с **базова стойност** и **целева стойност** в секция 8. Индикатори от Формуляра за кандидатстване като целевата стойност на индикаторите трябва да бъде положителна величина различна от „0“. Определянето на целевата стойност на индикаторите за изпълнение и за резултат следва да отразява идентифицираните проблеми и нужди и да е изведена от анализите за стратегиите за ВОМР.

В случай че във Формуляра за кандидатстване не са включени задължителните индикатори за изпълнение и резултат, и/или заложената целева стойност на индикаторите е нула, оценителната комисия ще изиска от кандидата пояснителна информация. Това изискване е условие за допустимост на проектното предложение и неспазването му ще доведе до отхвърляне на проекта.

ВАЖНО!

В случай на неизпълнение на прогнозните целеви стойности на индикаторите на кандидата ще бъдат наложени финансови корекции съгласно ПМС № 57 от 28 март 2017 г. за приемане на Наредба за посочване на нередности, представляващи основания за извършване на финансови корекции, и процентните показатели за определяне размера на финансовите корекции по реда на Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

Заложеното количество трябва да съответства на описанието на включените в проекта дейности и кореспондиращите им разходи.

При кандидатстване и сключване на договор (и при настъпили промени, включително и при лицето представляващо кандидата) за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ бенефициентът следва да попълни Декларация по образец за съгласие за ползване на данни на кандидата (Приложение.....) за целите на отчитането по ОП НОИР.

3. Специфични за територията индикатори

В зависимост от спецификата на мярката, в нея могат да бъдат включени допълнителни индикатори за изпълнение и за резултат, като те следва да са съобразени с целевите групи и очаквания резултат за тях и спецификата на територията, изведена от анализите и заложен в стратегията за ВОМР. Индикаторите от СВОМР, различни от задължителните индикатори по ОП НОИР, не се вписват в секция 8 от Формуляра за кандидатстване. МИГ ще отчита изпълнението на специфичните за СВОМР индикатори на ниво стратегия. Специфичните за територията индикатори се описват в секция 7. План за изпълнение/Дейности по проекта, когато е приложимо или в секция 11. Допълнителна информация, необходима за оценката на проектното предложение от Формуляра за кандидатстване.

8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ (БФП) по процедурата:

Бюджетът за всяка процедура за подбор на проекти се определя от МИГ в съответствие с одобрения финансов план на стратегията за ВОМР по ОП НОИР.

Съгласно разпоредбите на чл. 42, ал. 4 на ПМС 161/2016 процедурите за подбор на проекти в изпълнение на СВОМР се изготвят с два или повече срока за кандидатстване, в случай, че МИГ предвиждат повече от един прием за подбор на проекти. Допустимо е МИГ да определи отделни бюджети за всеки от отделните срокове за кандидатстване, като разпределението следва да е посочено от МИГ в настоящия раздел от Условиата за кандидатстване. При определянето на бюджетите следва да се има предвид, че за всеки срок МИГ трябва да може да обезпечи сума, равна на или по-голяма от максималния размер на един проект, посочен в мярката. Определянето на отделни суми за всеки отделен срок не е задължително и е по преценка на МИГ и в съответствие с одобрената стратегия за ВОМР. Възможно е за всеки следващ срок да се предвидят само остатъци от предходни срокове.

Управляващият орган на ОП НОИР си запазва правото да не разпредели посочената по-горе сума при недостатъчен брой качествени предложения, отговарящи на предварително зададените критерии, както и в случай, че предвидените за изпълнение дейности изискват по-малък финансов ресурс.

9. Минимален (ако е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ (БФП) за конкретен проект:

МИГ определя за всяка процедура за подбор на проекти минималния размер на БФП за проект на основа на заложените финансови параметри в одобрената стратегия за ВОМР и Указанията на УО на ОП НОИР (минимален размер на БФП за проект 50 000 лв. и максимален размер за проект – 391 166 лв.)

- Минималният размер на БФП за проект е .....лв.
- Максималният размер на БФП за проект е .....лв.

Минималният и максималният размер на безвъзмездна финансова помощ включва планираните преки и непреки разходи в бюджета на всяко едно проектно предложение.

МИГ съгласува Условието за кандидатстване за съответствие с приложимите правила за държавни помощи по реда на чл. 3, т.1 на Наредба 4/22.07.2016 на министъра на финансите.

10. Процент на съфинансиране:

Не се изисква съфинансиране от страна на бенефициентите с проекти по мерките от ОП НОИР в стратегиите за ВОМР на МИГ.

11. Допустимост на кандидатите

11.1. Критерии за допустимост на кандидатите

МИГ определя критериите за допустимост на кандидатите за всяка процедура за подбор на проекти в съответствие с предвидените мерки/операции по ОП НОИР в СВОМР.

МИГ гарантира в обявената процедура за подбор на проекти спазването на критериите за допустимост по съответния инвестиционен приоритет, посочени в одобрените от КН на ОП НОИР Методология и критерии за подбор на операции, както следва:

Допустими кандидати по ОП НОИР и одобрената стратегия за ВОМР по настоящата процедура са:

- Общини;
- Детски градини;
- Училища.

ВАЖНО!

Допустимите кандидати и партньори следва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ и да реализират проектите си към стратегиите по подхода ВОМР на същата територия.

ВАЖНО!

Допустимите кандидати по ОП НОИР кандидатстват само с едно проектно предложение по ИП „Социално-икономическо интегриране на маргинализираните общности, като например ромите“ към стратегия за ВОМР.

Партньорството е задължително условие за допустимост на проекта!

Кандидатите задължително подписват Споразумение за партньорство с избраните партньори, в което детайлно описват ролята и задълженията на всеки участник в партньорството, както и начина на избор на всеки партньор по проекта. Изборът на партньори от страна на кандидата следва да бъде на база публична и прозрачна процедура - например обява във вестник, на интернет страницата на кандидата, и др. по преценка на кандидата. Кандидатите – общини съгласно чл. 59 и следващи от ЗМСМА задължително представят Решение на Общинския съвет за:

- подаване на проектно предложение по конкретната процедура;
- одобряване на споразумение за партньорство с конкретния/те партньор/и по проекта.

Кандидатът е пряко отговорен за подготовката, управлението и изпълнението на дейностите по проекта, а не да изпълнява ролята на посредник.

С цел избягване на припокриването на интервенциите между Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. и Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 и в рамките на самата ОП НОИР кандидати, които изпълняват проекти по процедури BG05M2OP001-3.002 „Образователна интеграция на учениците от етническите малцинства и на учениците, търсещи или получили международна закрила“, BG05M2OP001-3.001 „Подкрепа за предучилищното образование и подготовка на деца в неравностойно положение“ на ОП НОИР и интегрирана процедура „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ при кандидатстване по настоящата процедура следва да опишат как ще се разграничават и надграждат проектите, с цел избягване на двойно финансиране, ако проектите се застъпват в периода на изпълнение. Кандидатите попълват и Декларация за липса на двойно финансиране (Приложение....).

Кандидатът отговаря на изискванията за административен, технически и финансов капацитет съгласно методология за техническа и финансова оценка (Приложение.....).

За доказване на административен и технически капацитет кандидатът представя необходимата информация в Секция 9 „Екип“ и Секция 11 „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“; поле „Опит на кандидата и партньора/партньорите“ от Формуляр за кандидатстване и прилага автобиографии (Приложение.....) на членовете на екипа за организация и управление на проекта.

За доказване на финансов капацитет кандидатът представя счетоводни документи за текущата и предходната финансови години и документи за изпълнявани проекти съгласно методология за техническа и финансова оценка, както и информация във Формуляр за кандидатстване, Секция 11 „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“. За кандидати – общини проверките за финансов капацитет се правят служебно от оценителната комисия към момента на кандидатстване в Закона за държавния бюджет.

11.2. Недопустими кандидати

Недопустими са всички кандидати извън изброените в т.11.1.

Местните инициативни групи (МИГ) не са допустими бенефициенти или партньори по ОП НОИР.

В процедурата не може да участват и безвъзмездна финансова помощ не се предоставя на лица, за които са налице обстоятелства за отстраняване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка съгласно Закона за обществените поръчки или които не са изпълнили разпореждане на Европейската комисия за възстановяване на предоставената им неправомерна и несъвместима държавна помощ.

Във връзка с тези изисквания, към момента на кандидатстване, кандидатите/партньорите декларират посочените в Декларация на кандидата/партньора по чл.25 от ЗУСЕСИФ и (Приложение .....) обстоятелства.

Изискванията са задължителни за кандидата и партньора/-ите (ако е приложимо).

Обстоятелствата се декларират от всички лица, които са овластени да представляват кандидата/партньора, независимо дали го представляват заедно и/или поотделно, и са вписани в търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, или са определени като такива в учредителен акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване. За училища и детски градини проверката се прави служебно в съответните регистри на МОН.

При кандидатстване кандидатите са длъжни да декларират, че не попадат в някоя от категориите, посочени по-горе, като попълнят Декларация на кандидата съгласно чл. 25, ал. 2 от ЗУСЕСИФ (Приложение I), а при сключване на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ:

- а) с официални документи, издадени от съответните компетентни органи – за обстоятелствата, за които такива документи се издават, или заверени копия от тях, доколкото в специален закон не се изисква копията да бъдат нотариално заверени;
- б) с декларации – за всички останали обстоятелства, които не са били декларирани на предходен етап, или когато е настъпила промяна във вече декларирани обстоятелства.

ВАЖНО!

Декларацията по чл. 25, ал. 2 от ЗУСЕСИФ (Приложение.....) следва да бъде попълнена и подписана от всички лица с право да представляват кандидата и партньора (независимо от това дали заедно и/или поотделно, и/или по друг начин). Декларацията на кандидати – общини се подписват от кмета на общината.

12. Допустимост на партньорите

12.1. Критерии за допустимост на партньорите

МИГ определя критериите за допустимост на партньорите за всяка процедура за подбор на проекти в съответствие с предвидените мерки/операции по ОП НОИР в СВOMP.

МИГ гарантира в обявената процедура за подбор на проекти спазването на критериите за допустимост по съответните инвестиционни приоритети, посочени в одобрените от КН на ОП НОИР Методология и критерии за подбор на операции, както следва:

Допустими партньори по ОП НОИР и одобрената стратегия за ВOMP по настоящата процедура са:

- Общини;

- Детски градини;
- Училища;
- Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) регистрирани в обществена полза, съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

ВАЖНО!

Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) в обществена полза, съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ), регистрирани и действащи на територията на МИГ най-малко 12 месеца преди крайния срок за подаване от МИГ на стратегия за ВОМР с многофондово финансиране (31.08.2017 г.). В ролята си на партньори, ЮЛНЦ могат да изразходват средства само за дейности, които имат нестопански характер.

ЮЛНЦ – партньори по настоящата процедура попълват наред с другите декларации и декларация за разграничаване на икономическата от неикономическата дейност (Приложение.....).

Всички партньори попълват декларация за липса на двойно финансиране (Приложение.....)

ВАЖНО!

Допустимите партньори следва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ и да реализират проектите си към стратегиите по подхода ВОМР на същата територия.

ВАЖНО!

Допустимите партньори по ОП НОИР могат да партнират в повече от едно проектно предложение по ИП „Социално-икономическо интегриране на маргинализираните общности, като например ромите” към стратегия за ВОМР стига да имат достатъчен капацитет за това. Посоченото обстоятелство се проверява на етап административно съответствие и допустимост.

Партньорството е задължително условие за допустимост на проекта!

Партньорите и бенефициентът задължително подписват Споразумение за партньорство, в което детайлно са описвани ролята и задълженията на всеки участник в партньорството, както и начина на избор на всеки партньор по проекта. Изборът на партньори от страна на кандидата следва да бъде на база публична и прозрачна процедура - например обява във вестник, на интернет страницата на кандидата, и др. по преценка на кандидата. Партньорите – общини съгласно чл. 59 и следващи от ЗМСМА задължително представят Решение на Общинския съвет за:

- подаване на проектно предложение по конкретната процедура;
- одобряване на споразумение за партньорство с конкретния/те партньор/и по проекта.

С цел избягване на припокриването на интервенциите между Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” 2014-2020 г. и Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 и в рамките на самата ОП НОИР партньорите, които изпълняват проекти по процедури BG05M2OP001-3.002 „Образователна интеграция на учениците от

етническите малцинства и на учениците, търсещи или получили международна закрила“, BG05M2OP001-3.001 „Подкрепа за предучилищното образование и подготовка на деца в неравностойно положение“ на ОП НОИР и интегрирана процедура „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ при кандидатстване по настоящата процедура следва да опишат как ще се разграничават и надграждат проектите, с цел избягване на двойно финансиране, ако проектите се застъпват в периода на изпълнение. Партньорите попълват наред с другите декларации и Декларация за липса на двойно финансиране (Приложение.....)

Партньорът отговаря на изискванията за административен, технически и финансов капацитет съгласно методология за техническа и финансова оценка (Приложение.....).

За доказване на административен и технически капацитет кандидатът представя необходимата информация и за партньора в Секция 9 „Екип“ и Секция 11 „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“; поле „Опит на кандидата и партньора/партньорите“ от Формуляр за кандидатстване и прилага автобиографии (Приложение.....) на членовете на екипа за организация и управление на проекта.

За доказване на финансов капацитет партньорът представя счетоводни документи за текущата и предходната финансови години и документи за изпълнявани проекти съгласно методология за техническа и финансова оценка, както и информация във Формуляр за кандидатстване, Секция 11 „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“. За партньори – общини проверките за финансов капацитет се правят служебно от оценителната комисия към момента на кандидатстване в Закона за държавния бюджет.

11.2. Недопустими партньори

Недопустими са всички партньори извън изброените в т.11.1.

Местните инициативни групи (МИГ) не са допустими партньори по ОП НОИР.

В процедурата не може да участват и безвъзмездна финансова помощ не се предоставя на лица, за които са налице обстоятелства за отстраняване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка съгласно Закона за обществените поръчки или които не са изпълнили разпореждане на Европейската комисия за възстановяване на предоставената им неправомерна и несъвместима държавна помощ.

Във връзка с тези изисквания, към момента на кандидатстване, кандидатите/партньорите декларират посочените в Декларация по чл. 25 от ЗУСЕСИФ на кандидата/партньора (Приложение I) обстоятелства. Партньори общини към момента на кандидатстване декларират посочените обстоятелства в Декларация по чл. 25 от ЗУСЕСИФ на кандидата/партньора (Приложение I)

Изискванията са задължителни за кандидата и партньора/-ите (ако е приложимо).

Обстоятелствата се декларират от всички лица, които са овластени да представляват кандидата/партньора, независимо дали го представляват заедно и/или поотделно, и са вписани в търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, или са определени като такива в учредителен акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване.

Преди сключване на административния договор, декларираните обстоятелства се доказват и се извършва проверка от УО, относно същите:

1. с официални документи, издадени от съответните компетентни органи за обстоятелствата, за които такива документи се издават, като се спазват изискванията на чл. 2, ал. 1 от Закона за електронното управление.
2. с декларации – за всички останали обстоятелства, които не са били декларирани на предходен етап, или когато е настъпила промяна във вече декларирани обстоятелства.

ВАЖНО!

Декларацията по чл. 25, ал. 2 от ЗУСЕСИФ (Приложение.....) следва да бъде попълнена и подписана от всички лица с право да представляват партньора (независимо от това дали заедно и/или поотделно, и/или по друг начин). Декларацията на партньори – общини се подписват от кмета на общината.

13. Дейности, допустими за финансиране

МИГ определя за всяка процедура допустимост на дейностите в съответствие с предвидените мерки/операции в одобрената стратегия за ВОМР и Указанията на УО на ОП НОИР.

Дейностите, предвидени за изпълнение и съответните разходи в рамките на проектното предложение, следва да съответстват на принципа на ефективност и ефикасност, да са с нестопански характер и да гарантират постигането на целите на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. и специфичните цели и резултати на Инвестиционен приоритет 9.ii Социално-икономическо интегриране на маргинализираните общности като например ромите.

ВАЖНО!

МИГ залага извършването на съответните проверки на проектните предложения на кандидатите относно вече започнали и/или реализирани дейности, или такива, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма, които са недопустими за подпомагане.

ВАЖНО!

В ролята си на партньори, ЮЛНЦ могат да изразходват средства само за дейности, които имат нестопански характер.

Кандидатът трябва да е пряко отговорен за подготовката, управлението и изпълнението на дейностите по проекта, а не да изпълнява ролята на посредник.

МИГ гарантира за всяка процедура за подбор на проекти изпълнението на изискванията по отношение на допустимите за финансиране дейности по съответния инвестиционен приоритет.

Допустимите дейности трябва да съответстват на избраните мерки/операции и целите на одобрената стратегия за ВОМР при спазване на следните изисквания:

- Да не противоречат на правилата, описани в Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския социален фонд и на правилата на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Съвета относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския

зеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/207 на Комисията за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета;

- Да са насочени към изпълнението на целите на Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално приобщаване“ и на ОП НОИР 2014-2020;
- Да бъдат ясно обосновани и да имат конкретни цели;
- Да са подходящи, практични и последователни, и да съответстват на целите и очакваните резултати;
- Да НЕ са стартирани, физически приключени или изцяло изпълнени или такива, финансирани по друг проект, процедура, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма.

При описание на дейностите във формуляра за кандидатстване, следва да се има предвид, че провеждането на съответните процедури за определянето на изпълнител по реда на ЗОП и/или на Глава четвърта (Специални правила за определяне на изпълнител от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ) от ЗУСЕЦИФ не представляват отделни дейности. В тази връзка възлагането на изпълнител, следва да се посочи в т. 7 „План за изпълнение/дейности по проекта“, поле „Начин на изпълнение“ на съответната дейност, за която се отнася, единствено като метод/средство за нейното изпълнение. В допълнение, горепосочените процедури за избор на изпълнител следва да бъдат описани в т. 10. План за външно възлагане на формуляра за кандидатстване.

Изборът на изпълнители трябва да бъде извършван по открит, прозрачен, в достатъчна степен публичен, недискриминационен и безусловен начин по смисъла на т. 89 – 96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз и в съответствие със Закона за обществените поръчки.

Допустими преки дейности:

1. Дейности за подобряване на достъпа и повишаване на обхвата на децата от маргинализирани групи в системата на предучилищното образование (детски градини и училища, в които има подготвителни групи):

- привличане и включване на допълнителни педагогически специалисти и помощник-учители за работа с деца от тези групи;
- допълнително обучение по български език за децата, за които българският език не е майчин;
- взаимодействие с родители;
- допълнителна работа на педагогическите специалисти с деца от маргинализирани групи (вкл. работа през летните месеци);
- подобряване на материално-битовите условия в образователните институции, включително съвременно ИКТ оборудване и електронни образователни продукти;
- осигуряване на транспорт и хранене, когато това не се финансира от държавния или общинския бюджет;

- други дейности, включени в общински програми със сходен характер.

2. Дейности за подобряване на достъпа и повишаване на мотивацията на ученици от маргинализирани групи за включване в системата на професионалното образование:

- осигуряване на ученическо общежитие (където е възможно);
- осигуряване на хранене в професионалните гимназии;
- осигуряване на транспорт от местоживеене до професионално училище и обратно;
- закупуването на учебници, учебни пособия и материали;
- допълнително обучение за ученици с образователни затруднения;
- подобряване на материално-битовите условия в професионалните гимназии и ученическите общежития, в които са настанени деца, учащи в професионални гимназии, включително закупуване на съвременна ИКТ и оборудване за провеждане на практическо обучение;
- допълнителна работа на педагогическите специалисти с ученици от маргинализирани групи (включително през лятото);
- провеждане на информационни кампании за включване в системата на професионалното образование сред родителите и децата от маргинализираните групи.

3. Дейности за подобряване на достъпа до училищно образование и намаляване на процента на учениците от маргинализирани групи, преждевременно напуснали системата:

- допълнително обучение за преодоляване на образователни трудности;
- привличане и включване на допълнителни педагогически специалисти и помощник-учители за работа с ученици от тези групи;
- взаимодействие с родители;
- допълнителна работа на педагогическите специалисти с ученици от маргинализираните групи (вкл. за обхващането им в системата на образованието и за предотвратяване на преждевременното им напускане);
- хранене в училищата, закупуване на учебни материали и пособия;
- подобряване на материално-битовите условия в училищата, включително закупуване на ИКТ;
- други дейности, включени в общински програми със сходен характер.

4. Насърчаване общуването и съвместните изяви между деца/ученици от маргинализирани и не маргинализирани групи, обучаващи се в различни образователни институции на територията на населеното място чрез допълнителни образователни услуги (вкл. през летните месеци).

ВАЖНО!

1. Дейностите по операцията трябва да се изпълняват в образователни институции, в които има деца и ученици от маргинализирани групи.

2. Допустимите дейности следва да се изпълняват за първи път или да имат допълващ и/или надграждащ ефект, спрямо подобни дейности, финансирани от националния бюджет, бюджета на ЕС и други донорски програми.

Освен описаните по-горе задължителни по процедурата допустими преки дейности, проектното предложение задължително трябва да включва и непреки дейности.

Допустими непреки дейности:

- Организация и управление на проекта, към които се включват и задължителните дейности за информация и комуникация.

При описание на дейностите във Формуляра за кандидатстване, следва да се има предвид, че непреките дейности не представляват отделни дейности. Те следва да бъдат декларирани от кандидата в т. 11 „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“ на формуляра за кандидатстване.

Дейностите за информация и комуникация трябва да отговарят на условията и изискванията, описани в Единния наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020, публикуван на интернет страницата на ОП НОИР: <http://sf.mon.bg/?go=page&pageId=67>.

ВАЖНО!

В документацията по процедурата МИГ следва да приложи или да предостави линк към „Единния наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация“.

При изпълнение на дейностите по проекта следва да се спазва принципа за екологична устойчивост, съгласно Указанията за прилагане на принципа на екологична устойчивост в контекста на ОП НОИР, които са налични на следния интернет адрес: <http://sf.mon.bg/?go=page&pageId=139>.

При неспазване на принципа за екологична устойчивост, съгласно чл. 70, ал. 1 на ЗУСЕСИФ, финансова подкрепа със средства от ЕСИФ може да бъде отменена изцяло или частично чрез извършване на финансова корекция.

Разходи за финансиране на недопустими дейности няма да бъдат възстановявани от ОП НОИР!

14. Категории разходи, допустими за финансиране²:

14.1. Общи условия за допустимост на разходите

МИГ определя за всяка процедура за подбор на проекти допустимите разходи в съответствие с предвидените мерки/операции в одобрената стратегия за ВОМР по приоритетна ос 3

² В случай че е приложимо, се посочват и недопустими разходи, както и съответната информация съгласно изискванията на чл. 59, ал. 2 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (обн., ДВ, бр. 101 от 2015 г.)

„Образователна среда за активно социално включване“ на ОП НОИР и относимото законодателство.

МИГ гарантира за всяка процедура за подбор на проекти изпълнението на изискванията по отношение на допустимите/недопустимите за финансиране категории разходи по инвестиционен приоритет 9ii. Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите. Категориите разходи трябва да съответства на избраните мерки/операции и целите на стратегията за ВОМР при спазване на посочените по-долу изисквания.

При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи“, описани във Формуляра за кандидатстване. Бюджетът представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на допустимите разходи. По време на оценката на проектните предложения е възможно да бъдат установени обстоятелства, които да налагат промяна в бюджета.

Възможните изменения на бюджета не могат да доведат до увеличаване на сумата на исканата безвъзмездна помощ.

Във връзка със спазването на принципа за недопускане под никаква форма на реализиране на печалба от безвъзмездните финансови средства, печалбата подлежи на възстановяване.

Разходите, допустими за финансиране, трябва да отговарят на разпоредбите на:

- Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета;

- Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006;

- Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ);

- Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г.;

- закони и подзаконови нормативни актове от приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство.

Съгласно чл. 57, ал. 1 от ЗУСЕСИФ разходите се считат за допустими, ако са налице едновременно следните условия:

1. разходите са за дейности, съответстващи на критериите за подбор на операции и се извършват от допустими бенефициенти съгласно съответната програма по чл. 3, ал. 2;
2. разходите попадат в документите по чл. 26, ал. 1 и в одобрения проект категории разходи;
3. разходите са за реално доставени продукти и извършени услуги;
4. разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;

5. разходите са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;

6. за направените разходи е налична одитна следа, съгласно минималните изисквания на чл. 25 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ОВ, L 138/5 от 13 май 2014 г.) и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;

7. разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи (когато е приложимо).

Доколкото друго не е предвидено, разходите са допустими, ако са платени в срока за допустимост на разходите за съответния програмен период - трябва да са направени и платени между 01 януари 2014 г. и 31 декември 2023 г.

В Условието за кандидатстване МИГ ясно трябва да посочи общите условия за допустимост на разходите в съответствие с избраните мерки/операции в стратегията за ВОМР и приложимото законодателство. Когато е приложимо, МИГ може да включи и допълнителни условия за допустимост на разходите в съответствие с приложимото законодателство.

МИГ гарантира за всяка процедура за подбор на проекти изпълнението на изискванията по отношение на допустимост на разходите по съответния инвестиционен приоритет чрез залагането на съответните проверки. Условието за недопустимост на разходите трябва да съответстват на избраните мерки/операции и целите на стратегията за ВОМР при спазване на посочените по-долу изисквания.

1. Да са необходими за изпълнението на проекта и да отговарят на принципите за добро финансово управление - икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства съгласно чл. 33 на Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета:

- принципът на икономичност изисква ресурсите за осъществяване на дейностите да бъдат осигурени своевременно, в подходящо количество и качество и при най-добра цена;
- принципът на ефикасност се отнася до най-доброто съотношение между използваните ресурси и постигнатите резултати;
- принципът на ефективност се отнася до осъществяването на набелязаните конкретни цели и постигането на планираните резултати.

Заложените разходи следва да съответстват на представените пазарни цени.

2. Да бъдат извършени след датата на подаване на проектното предложение и до изтичане на крайния срок, определен за представяне на финалния отчет за изпълнение на дейностите по проекта.

Разходооправдателните документи следва да бъдат издадени в периода на допустимост на разходите по процедурата - след датата на подаване на проектното предложение и до изтичане на крайния срок, определен за предаване на междинния/финален отчет.

3. За разходите да е налична адекватна одитна следа, включително да са спазени изискванията за съхраняване на документите по чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.
4. Да са действително платени (т.е. да е платена цялата стойност на представените фактури или други първични счетоводни документи, включително стойността на ДДС), по банков път или в брой, не по-късно от датата на подаване на междинния/финалния отчет по проекта от страна на бенефициента.
5. Да са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система.
6. Да могат да се установят и проверят, да бъдат подкрепени от оригинални разходо-оправдателни документи.
7. Да са за дейности, определени и извършени под отговорността на МИГ, Управляващия орган и съгласно критериите за подбор на операции, одобрени от Комитета за наблюдение.
8. Да са за реално доставени продукти и извършени услуги.
9. Да са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи, ако е приложимо.

ВАЖНО! С цел постигане на интеграционен ефект от проектните дейности, са допустими разходи за деца и техните родители/настойници, които не са представители на маргинализираните групи.

14.2. Бюджет

Бюджетът (т. 5 от формуляра за кандидатстване) трябва да отразява допустимите разходи, които са свързани с изпълнението на проекта. Бюджетът представлява предварителна оценка на очакваните разходи и трябва точно да отговаря на стойността, посочена в проекта. Стойността на допустимите разходи трябва да се основава на европейското и българското законодателство, да се базира на нормативно определени размери или на реални пазарни цени и да е в съответствие с предвижданията за финансиране дейности.

ВАЖНО! Данък върху добавената стойност е недопустим разход за даден проект, освен в случаите на данък върху добавената стойност, който не е възстановим съгласно националното законодателство.

Относно третирането на ДДС по процедурите за подбор на проекти МИГ прилага Указанията на министъра на финансите за третиране на ДДС като допустим разход при изпълнение на проекти по оперативните програми, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ, КФ и ЕФМР на ЕС за програмен период 2014-2020 в приложенията към Условието за изпълнение за всяка процедура за подбор на проекти (ДНФ № 3/23.12.2016 на Министерство на финансите относно третиране на ДДС) (Приложение.....).

Разход, който не е обоснован, трябва да бъде премахнат от бюджета на проекта служебно от Комисията за подбор.

МИГ залага задължителна проверка на това изискване.

С цел определяне на реалистичността на предвидените разходи кандидатът следва да приложи към Формуляра за кандидатстване оферта/и и/или извлечение от каталог на производител/доставчик и/или проучване в интернет за всяка категория разход, когато е приложимо. За интернет прочуване следва да се предоставят хиперлинкове с посочени дата и час на влизане към съответни интернет базирани източници. В случаите, когато кандидатът (и след допълнително изискване) не е представил в изискуемия вид посочените документи, съответният разход ще бъде премахнат от бюджета на проекта служебно от Комисията за подбор. Горепосочените документи са индикативни и служат за оценка на реалистичността на заложените в бюджета на проектното предложение разходи.

Заложените разходи следва да съответстват на представените пазарни цени.

14.3. Допустими категории разходи

I. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ/УЧАСТНИЦИ В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

1. Разходи за възнаграждения, както и осигурителните и здравноосигурителните вноски за сметка на осигурителя съгласно националното законодателство.
2. Разходи за командировки, съгласно Наредбата за командировките в страната.
  - 2.1. Разходи за „пътни“ на персонала, включен в точка 1.
  - 2.2. Разходи за „дневни“ на персонала, включен в точка 1.
  - 2.3. Разходи за „квартирни“ на персонала, включен в точка 1.
  - 2.4. Пътни разходи за лицата от допустимите целеви групи. (извън случаите, в които е предоставен организиран транспорт).

II. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

1. Разходи за канцеларски материали и офис консумативи.
2. Разходи за дидактически материали (учебна литература, помагала, учебни и спортни пособия и др.).
3. Разходи за оборудване и обзавеждане (активи на стойност под прага на същественост).
4. Разходи за гориво (за служебен транспорт на организацията - бенефициент за изпълнение на дейности по проекта).

III. РАЗХОДИ ЗА УСЛУГИ

1. Разходи за организиран транспорт при изпълнение на дейностите по проекта, където е приложимо.
2. Режийни разходи за помещенията, в които ще се изпълняват дейности по проекта (разходи за електрически ток, студена вода, отопление, почистване и др.).

При извършването на режимни разходи, измервателните уреди трябва да позволяват безспорно отнасяне на извършените разходи към определените помещения за дейности по проекта. Когато измервателните уреди отчитат потребление и за други помещения следва да бъде разработена методика за отделяне на разходите по проекта.

3. Разходи за изграждане на образователна ИКТ среда (окабеляване на стаи/кабинети, свързаност на сървър с компютри в мрежа и др.) в училищата и детските градини.
4. Разходи за застраховки за лицата от допустимите целеви групи, където е приложимо.
5. Разходи за хранене в детските градини и училищата (например: суха храна/пакет за занимания, свързани с дейности в изпълнение на проекта).

IV. РАЗХОДИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И УЧАСТИЕ В МЕРОПРИЯТИЯ

1. Разходи за организиране и провеждане на мероприятия за лицата от целевите групи.
2. Разходи за участие в мероприятия на лицата от целевите групи.

V. НЕПРЕКИ РАЗХОДИ

Изчисляват се чрез прилагане на единна ставка, определена чрез прилагане на процент към една или няколко определени категории разходи, съгласно чл. 67 (1), точка г., чл. 67 (5), точка а, (i) и (ii) и чл. 68 (1) буква (а) и (б) от Регламент 1303/2013 г.

В зависимост от общия размер на допустимите разходи на проектното предложение, се определя размерът на единната ставка, както следва:

- За проекти с размер на БФП от 100 001 до 391 166 лв. БФП – единна ставка от 12 % от допустимите преки разходи за проекта;
- За проекти с размер на БФП до 100 000 лв. включително, финансирани по ОП НОИР, за непреките разходи ще се прилага единна ставка в размер на 15 % от допустимите преки разходи за персонал.

За формирането на непреките разходи, кандидатът трябва да приложи един от посочените проценти, в зависимост от предвидената безвъзмездна финансова помощ на проектното предложение.

Допустимите преки разходи за персонал са разходите в бюджетен раздел I, бюджетен ред 1. Разходи за възнаграждения, както и осигурителните и здравноосигурителните вноски за сметка на осигурителя съгласно националното законодателство. Съгласно § 1, т. 8 от Допълнителната разпоредба на ПМС № 189/2016:

"Разходи за възнаграждения" са разходите за заплати по трудово или служебно правоотношение, разходите за възнаграждения, определени в заповед на органа по назначаване, съответно в трудов договор по чл. 110 от Кодекса на труда, за възлагане на допълнителни задължения във връзка с дейности по изпълнение и/или управление на проект, или по сключен договор за услуга, включително разходите за социални и здравни осигуровки, дължими от работодателя, органа по назначаването или възложителя.

Допустимите преки разходи за проектното предложение е сумата от бюджетни раздели от I до IV включително.

Общата стойност на безвъзмездната финансова помощ включва планираните преки разходи плюс непреките разходи, определени чрез прилагане на единна ставка.

За преките допустими разходи по раздел I, т.1. Разходи за възнаграждения, както и осигурителните и здравноосигурителните вноски за сметка на осигурителя съгласно националното законодателство, се прилага **Стандартната таблица за допустимия размер на почасовото възнаграждение на лицата**, наети във връзка с изпълнението на проекти, съфинансирани от Европейския социален фонд по приоритетни оси 2 и 3 на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. (актуализирани стойности, приложими за периода след 01.09.2018 г.) – Приложение XIII.

Позициите за всяка процедура следва да са съобразени с планираните дейности и обосновани в проектното предложение.

№	Необходима експертиза	Вид експерт	Часова ставка в лева ³
1	Преподавател/ учител	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години	14
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	20
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	30
2	Експерт образователни дейности	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години	15
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	22
		Старши експерт – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	34
3	ИТ експерт	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години	12
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	17
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	26
4	Икономист	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години;	12
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	18
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	27

³ Часовата ставка е определена за 1 астрономичен час и съдържа ефекта на разхода за възнаграждение и за вноски за осигуряване за сметка на осигурителя.

5	Юрист	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години	17
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	26
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	39
6	Инженер	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години;	11
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	16
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	24
7	Експерт административни дейности	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години	7
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	11
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	16
8	Експерт връзки с обществеността и масови комуникации	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години	13
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	20
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	30
9	Психолог и човешки ресурси	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години	18
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	28
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	42
10	Социолози и статистици	сътрудник – следва да притежава специфичен опит в дадената сфера до 3 години;	12
		експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера между 3 и 7 години	19
		старши експерт - следва да притежава специфичен опит в дадената сфера над 7 години	29

За всички останали позиции приложимата часова ставка се изчислява в съответствие с чл. 5, ал. 3, т. 6 от ПМС № 189/2016 г. като годишните брутни разходи за трудови възнаграждения в счетоводните отчети за последната година се разделят на 1720 часа . Съгласно т. 3.2 от Указанията за опростените варианти за разходите на Европейската комисия (EGESIF_14-0017):

„Стойността в числителя се отнася само до лицето, което работи пряко по операцията. Тя може да се базира на реалната заплата на това лице или на средните разходи за трудови

възнаграждения на по-голяма съвкупност от служители, на такива от същата категория или на някои сходни мерки, които в общи линии са съпоставими с нивото на заплатата“.

Когато се прилага този метод при изчисляване на общите допустими разходи за възнаграждения трябва да се използват само отработените часове. Годишният отпуск например не може да се отчита, тъй като той вече е включен в изчислението на почасовата ставка.

Горепосочените часови ставки могат да се прилагат, както на етап кандидатстване – за обосноваване на необходимите разходи, така и на етап изпълнение, когато се отчитат извършените разходи за възнаграждения.

При подготовка на проектно предложение следва да се аргументира нуждата от избраните позиции, както и изискванията за образование, професионален опит и квалификация за заемането на длъжността. Съответно при оценяването на проекта ще бъде проверено дали предвидените часови ставки за възнаграждения на лицата, наети във връзка с изпълнението на проекта, отговарят на ПМС № 189/2016 г. – чл. 5, ал. 3, т.б и/или на Стандартната таблица за допустимия размер на почасовото възнаграждение на лицата, наети във връзка с изпълнението на проектите по ОП НОИР.

При оценяване на проектното предложение предложените часови ставки и/или броят на планираните часове може да бъдат намалени, ако не са убедително аргументирани.

ВАЖНО!

Без да се засяга чл.67, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, безвъзмездната финансова помощ и възстановимата помощ при проекти, финансирани от ЕСФ, при които финансовата подкрепа не надвишава левовата равностойност на 100 000 евро, се предоставят под формата на стандартни таблици за разходите за единица продукт или еднократни суми, или единни ставки.

За целта се прилагат разработените от УО на ОП НОИР методологии за опростени разходи:

- Методология за определяне на единна ставка за финансиране на дейности за организация и управление при процедури чрез конкурентен подбор по приоритетни оси 2 и 3 на ОП НОИР чрез прилагане на Национална методология, приета с Решение на МС №253 от 3 май 2017 г. – Приложение XIV;
- Стандартна таблица на разходите за единица продукт (Стандартна таблица за допустимия размер на почасовото възнаграждение на лицата, наети във връзка с изпълнението на проекти, съфинансирани от Европейския социален фонд по приоритетни оси 2 и 3 на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г., когато е приложимо) (Приложение XIII),
- При всички процедури за подбор на проекти, организирани от МИГ, е задължително прилагане на единна ставка за разходи за организация и управление. Тази ставка е определена чрез прилагане на процент към една или няколко категории разходи съгласно чл. 67 (1), точка г., чл. 67 (5), точка а, (i) и (ii) и чл. 68 (1) буква (а) и (б) от Регламент 1303/2013.

За дейности, които ще се възлагат изключително на външен изпълнител и опростените варианти на разходите не са приложими, при отчетността се прилага метод на действително извършени разходи съгласно чл.67, параграф 4 от Регламент 1303/2013.

ВАЖНО!

С цел постигане на интеграционен ефект от проектните дейности, са допустими разходи за деца и техните родители/настойници, които не са представители на маргинализираните групи.

14.4. Недопустими разходи

МИГ определя за всяка процедура недопустимите разходи в съответствие с предвидените мерки/операции в одобрената стратегия за ВОМР по Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално включване“.

МИГ гарантира за всяка процедура за подбор на проекти изпълнението на изискванията по отношение на недопустимите разходи по съответния инвестиционен приоритет чрез залагането на съответните проверки. Условието за недопустимост на разходите трябва да съответстват на избраните мерки/операции и целите на одобрената стратегията за ВОМР при спазване на посочените по-долу изисквания.

Недопустимите разходи се определят на основа на изискванията на Глава 5, Раздел I от ЗУСЕСИФ, Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г., разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета и относимото законодателство.

Недопустими са следните видове разходи:

- разходи, финансирани по други операции, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма за едни и същи дейности;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
- разходи за възстановим ДДС;
- закупуване на дълготрайни материални активи, които са втора употреба;
- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция;
- лихви по дългове, с изключение на свързаните с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- разходи за закупуване на инфраструктура, земя и недвижимо имущество;
- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа;
- разходи, надхвърлящи нормативно определени процентни ограничения на техния размер, включително разходи за организация и управление на проекта, за информация и комуникация;
- разходи, свързани с изпълнението на недопустими дейности;
- разходи за финансиране на операции, които към момента на избирането им за финансиране от Европейските структурни и инвестиционни фондове са били физически завършени или

изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение за финансиране по програмата от страна на бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са направени от бенефициента или не (съгласно чл. 65, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 1303/2013) и чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ;

- други разходи, недопустими съгласно ПМС № 189/2016 г.

Недопустими за финансиране разходи, неправомерно одобрени и платени от бенефициента, остават за негова сметка и не подлежат на възстановяване. При изготвянето на бюджета всеки кандидат следва да има предвид нормативно определените ограничения за размера на някои категории разходи, въведени с ПМС № 189/2016 г.

МИГ гарантира за всяка процедура за подбор на проекти изпълнение на изискванията по отношение на допустимите/недопустимите за финансиране категории разходи чрез залагане на съответните проверки. Разходите трябва да съответстват на избраните мерки и целите на стратегията по подхода ВОМР при спазване на посочените по-горе изисквания.

ВАЖНО!

При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ под внимание се взимат само „допустимите разходи“.

15. Допустими целеви групи:

МИГ определя за всяка процедура допустимите целеви групи в съответствие с предвидените мерки/операции от одобрената стратегия за ВОМР по Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално включване“.

МИГ гарантира за всяка процедура за подбор на проекти изпълнението на изискванията по отношение на допустимите целеви групи по инвестиционен приоритет 9ii - Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите, чрез залагане на съответните проверки, като допустимостта на кандидатите се определя на териториален принцип съгласно демаркацията на ОП НОИР и Приложения № 1-3 на ПМС № 161/2016. Допустимите целеви групи трябва да съответстват на избраните мерки/операции и целите на одобрената стратегията за ВОМР при спазване на заложените приоритети.

Допустими целеви групи по процедура „Осигуряване на достъп до качествено образование в малките населени места и в трудно достъпните райони“ са:

- Деца и ученици от маргинализирани групи, включително роми;
- Родители/настойници от маргинализираните групи, включително роми.

ВАЖНО!

С цел постигане на интеграционен ефект от проектните дейности, са допустими разходи за деца и техните родители/настойници, които не са представители на маргинализираните групи.

В съответствие с определението за маргинализирани групи, дадено в Споразумението за партньорство на Република България за програмен период 2014 – 2020 г., Министерството на образованието и науката (МОН) разработи методика (система от критерии) за определяне на децата и учениците, за които съществува риск от образователно изключване и на които следва да

се осигури допълнителна помощ за преодоляване на този риск. Съгласно тази методика и с оглед специфичните цели и задачи на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. (ОП НОИР), за целите на настоящата операция в понятието „маргинализирана група“ се включват деца и ученици, които имат ограничен достъп до качествени образователни услуги, поради проблеми в социално-битовата им среда, ниския образователен статус на родителите им, етнокултурните им различия или териториалните особености на населеното място. Това води до риск от ранното им отпадане от образователната система и последваща социално-икономическа изолация.

Методика за определяне на принадлежност към маргинализирани групи е представена в Приложение № XVII към настоящия документ.

16. Приложим режим на държавни помощи

ВАЖНО!

МИГ съгласува Условието за кандидатстване за съответствие с приложимите правила за държавни помощи по реда на чл. 3, т.1. от Наредба № 4 от 22.07.2016 г. за определяне на реда за съгласуване на проектите на документи по чл. 26, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЗУСЕСИФ).

Предоставяната по настоящата процедура безвъзмездна финансова помощ (БФП) не представлява държавна помощ (ДП) по смисъла на чл. 107 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) съгласно съдебна практика на Европейския съд и Съобщение на Европейската комисия от юли 2016 г. относно понятието за държавна помощ, посочено в Член 107, параграф 1 от ДФЕС, общественото образование, организирано в рамките на националната образователна система, финансирано и контролирано от държавата, се счита за неикономическа дейност.

Когато бенефициентите/партньорите, частни детски градини и училища по Закона за предучилищното и училищно образование и НПО по ЗЮЛНЦ в обществена полза, осъществяват и икономическа дейност, те следва да водят аналитична счетоводна отчетност, която еднозначно да разграничава икономическата от неикономическата дейност.

Допустимите партньори–юридически лица, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) за общественоползна дейност, когато извършват допълнителна стопанска дейност съгласно чл. 3 от ЗЮЛНЦ следва да имат разграничение на двата вида дейност отразени в устава или учредителния акт и годишните счетоводни отчети. ЗЮЛНЦ следва да докажат, че приходите от определената стопанската дейност (свързана с основната дейност) се използват за постигане на целите на сдружението, не разпределят печалба, имат аналитична счетоводна отчетност на неикономическата от икономическата дейност, видно от устав/учредителен акт, възприетата счетоводна политика и годишни финансови отчети.

Финансирането по настоящата процедура е единствено за дейности с неикономически характер, което на етап изпълнение на проекта се проверява чрез счетоводни документи и информация от счетоводната система на бенефициента (вкл., училищата и детските градини), проверки на процедурите по ЗОП, проверки на място. При констатиране на финансиране на икономически дейности по настоящата процедура то тези средства се възстановяват заедно с дължимата лихва съгласно Закона за държавните помощи (ДВ бр. 85 от 2017 г.).

ЮЛНЦ подават и декларация за разграничение на икономическата от неикономическата дейност (Приложение.....).

Допълнителна информация относно приложимото законодателство в областта на държавните помощи може да бъде открита на интернет страницата на Министерство на финансите <http://stateaid.minfin.bg/>.

ВАЖНО!

Доставчиците на стоки и услуги, необходими за реализиране на дейностите по мярката ще бъдат избирани по реда на Закона за обществените поръчки или на Глава Четвърта от Закона за управление на средствата от Европейския съюз и съответната подзаконовата нормативна уредба, въз основа на открити, прозрачни и недискриминационни процедури.

17. Хоризонтални политики:

МИГ прилага при разработване и обявяване на всяка процедура за подбор на проекти хоризонталните принципи в съответствие с предвидените мерки по операция „Осигуряване на достъп до качествено образование в малките населени места и в труднодостъпните райони“, по Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално включване“ на ОП НОИР.

Изпълнението на дейностите по процедурата следва да бъде съобразено със следните хоризонтални принципи на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. :

1. Устойчиво развитие;
2. Равни възможности и недопускане на дискриминация;
3. Равенство между половете.

ВАЖНО!

МИГ включва в процедурата за подбор изискване към кандидатите да представят информация за съответствието на проектното предложение със съотносимите за съответния проект принципи.

Във формуляра за кандидатстване кандидатът следва да аргументира (в т. 11 Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение) как предложените дейности съответстват и допринасят за реализиране на хоризонталните политики. Описанието в секция 7. „План за изпълнение/Дейности по проекта“ от формуляра за кандидатстване трябва да включва описание на начина за осигуряване спазване на принципите за устойчиво развитие, равни възможности и недопускане на дискриминация и равенство между половете.

Прилагането на заложените в проекта принципи ще се проследява на етап оценка на проектното предложение и на етап изпълнение на проекта.

18. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта

МИГ определя за всяка процедура продължителността на проектите.

Минималната продължителност на проекта е 24 месеца, считано от датата на влизане в сила на административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Максималният срок за изпълнение на проектите е до 36 месеца, считано от датата на влизане в сила на административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

19. Ред за оценяване на проектните предложения

Управителният съвет на МИГ утвърждава за всяка процедура Условия за кандидатстване с проектни предложения за изпълнение на стратегията, в т.ч. специфичните критерии, предвидени от МИГ в одобрените стратегии за ВОМР, в съответствие с настоящите Указания за подбор на проекти. МИГ разработва Условията за кандидатстване с проектни предложения в съответствие с избраните мерки/операции за изпълнение на стратегията за местно развитие.

МИГ прилага процедура на подбор на проекти в съответствие с разпоредбите на чл. 25, ал. 1, т. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове и Глава пета Координация във връзка с одобрение на проекти към стратегия за ВОМР, Раздел I Подбор на проекти към стратегия за ВОМР на ПМС № 161/2016.

МИГ провежда недискриминационни и прозрачни процедури за подбор на проекти към стратегията за ВОМР, като разработва насоки за кандидатстване, включително ред за оценка на проектни предложения, който гарантира:

- 1. избягване на конфликт на интереси при избора на проекти;*
- 2. че поне 50 на сто от гласовете при решения за подбор са дадени от членове, които не са представители на публичния сектор;*
- 3. резултатите от подбора се документират.*

При разработване на ред за оценка на проектните предложения МИГ следва да се съобрази с минималните изисквания, утвърдени от заместник министър-председателя по европейските фондове, публикувани на Единния информационен портал, и с настоящите Указанията за подбор на проекти, изготвени съгласно разпоредбите на чл. 37, ал. 1 на ПМС 161/2017.

Подбор на проектни предложения към стратегии за ВОМР се извършва от Комисия за подбор, назначена от МИГ съгласно разпоредбите на чл. 44, ал. 1 на ПМС 161 от 4 юли 2016 г.

Комисията за подбор на проектни предложения е съставена от: председател без право на глас, секретар без право на глас, нечетен брой членове с право на глас – не по-малко от трима и резервни членове - не по-малко от трима. Членовете на комисията могат да бъдат служители на МИГ, членове на общото събрание на МИГ и външни експерти - оценители. Председателят и секретарят на комисията не могат да бъдат външни експерти. Делът на представителите на публичния сектор в комисията не може да превишава 50 на сто от имащите право на глас членове. Външните експерти - оценители се избират при спазване на разпоредбите на чл. 13 от ПМС № 162 от 2016 г. В работата на комисията могат да участват и наблюдатели по предложение на съответния УО и помощник оценители, които не са членове на КППП. Помощник оценителите са служители на МИГ, или външни експерти – оценители, които подпомагат дейността по оценка и чиято дейност се ограничава до етапите на оценка, определени в заповедта за назначаване на КППП. Председателят, секретарят и членовете на комисията, както и наблюдателите и помощник – оценители трябва да притежават необходимата квалификация и професионална компетентност за изпълнение на задачите, възложени им със заповедта за назначаване. Те са длъжни да изпълняват

задълженията си добросъвестно, обективно и безпристрастно, както и да пазят в тайна обстоятелствата, които са узнали във връзка със своята работа в комисията.

Те не могат:

1. да са в конфликт на интереси по смисъла на чл. 61, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 с някои от кандидатите или партньорите в процедурата за предоставяне на безвъзмездна помощ;
2. да имат интерес по смисъла на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество от предоставянето на безвъзмездна финансова помощ по конкретната процедура;
3. да са свързани лица по смисъла на § 1, т. 15 от допълнителните разпоредби на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество с кандидат или партньор в процедурата;
4. да са лица, които се намират помежду си в йерархична зависимост.

В хода на оценителния процес по аналогия се спазват и ал. 4-9 на чл.16 от ПМС № 162 от 2016 г., като участниците в оценителната комисия попълват и подписват декларация за липса на конфликт на интереси, поверителност и безпристрастност по образец – Приложение .....

Подаването на проектни предложения, както и процесът по оценка от МИГ се провежда в системата ИСУН 2020. Проектни предложения се подават в срока, посочен в поканата. Оценяват се само проектните предложения, подадени с квалифициран електронен подпис (КЕП) чрез системата ИСУН 2020. Комисията за подбор на проектни предложения, назначена от МИГ, спазва ред за оценка на проектните предложения. Оценителната комисия се ръководи от следните принципи:

1. добро финансово управление;
2. публичност и прозрачност;
3. не се допуска въвеждането на допълнителни критерии за оценка или изменение на критериите по време на провеждането на процедурата;
4. свободна и лоялна конкуренция - оценяването на проектите и предоставянето на безвъзмездна помощ се осъществява при липса на конфликт на интереси и равно третиране на всички кандидати;
5. равнопоставеност и недопускане на дискриминация - еднакво прилагане на правилата спрямо всички кандидати;
6. забрана за двойно финансиране - безвъзмездната финансова помощ не може да бъде предоставяна за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на ЕС в съответствие с чл.65, параграф 11 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента - по време на процедурата по оценка се извършва проверка за липса на двойно финансиране на проектите;
7. съобразяване с прага на допустимите минимални помощи;
8. спазване на срока, определен в чл. 44, ал. 1 от ПМС 161/2016 г.

ВАЖНО!

МИГ разработва за всяка процедура за подбор на проекти като приложение Критерии и методология за оценка на проектните предложения в съответствие със стратегията за ВОМР и настоящите Указания за подбор на проекти. Критериите и методологията за оценка на проектните предложения се изготвят в съответствие с избраните мерки/операции в стратегията за ВОМР и включва: Таблица за оценка на административното съответствие и допустимостта (АСД) и Таблица за техническа и финансова оценка (ТФО). Към таблицата за ТФО се прилагат и допълнителни специфични критерии за оценка, определени в стратегията за ВОМР.

ВАЖНО!

Критерии и методологията за оценка на проектните предложения не подлежат на изменение по време на провеждането на оценката. Не се допуска въвеждането на допълнителни критерии за оценка или изменение на критериите по време на провеждането на процедурата по оценка с изключение на случаите по чл. 26, ал. 7 от ЗУСЕСИФ.

Оценката на проектните предложения включва два етапа:

Етап 1: Оценка на административното съответствие и допустимостта;

Етап 2: Техническа и финансова оценка.

ВАЖНО!

За комуникация с кандидата се използва само и единствено ИСУН 2020. Този начин на уведомяване е предвиден в чл. 27, ал. 1, изречение първо от Наредбата за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ИСУН) и за провеждане на производства пред управляващите органи посредством ИСУН (приета с ПМС № 243 от 20.09.2016 г., обн., ДВ, бр. 76 от 30.09.2016 г. За дата на получаване на съобщение от кандидата се счита датата на изпращането му чрез ИСУН 2020. МИГ и Управляващият орган не носят отговорност, ако поради грешни и/или непълни данни за кореспонденция, предоставени от самите кандидати, те не получават кореспонденцията.

19.1. Оценка на административното съответствие и допустимостта

Оценка на административното съответствие и допустимостта е етап от оценката на проектните предложения, при който се извършва проверка относно формалното съответствие на проектните предложения и на допустимостта на кандидатите и проектните дейности съгласно документите по чл. 42, ал. 3 на ПМС 161 от 4 юли 2016 г.

Комисията за подбор, назначена от МИГ, проверява дали проектното предложение отговаря на всички критерии, описани в Условията за кандидатстване, като ги оценява с „ДА“, „НЕ“ или „Неприложимо“.

В процеса на оценка на административното съответствие и допустимостта Комисията за подбор проверява дали:

- проектното предложение се отнася за обявената процедура за подбор на проекти;

- пълнота на проектното предложение – на основа на Формуляра за кандидатстване се проверява дали са попълнени всички раздели, за които е указано, че са задължителни;
- са налице всички документи, представени и попълнени съгласно изискванията, посочени в Условието за кандидатстване; декларациите са попълнени по образец и подписани;
- на основа на формуляра за кандидатстване и представените документи е налице съответствие на кандидатите и предвидените дейности с критериите за допустимост, посочени в Условието за кандидатстване.
- продължителността на проекта е в рамките на максималната продължителност, съобразно изискванията на съответната процедурата;
- други административни изисквания, определени в Условието за кандидатстване по съответната процедура.

Оценката на административното съответствие и допустимостта се извършва от най-малко от двама членове на комисията, като членовете, представляващи публичния сектор не трябва да са повече от 50%. Те могат да бъдат подпомагани от помощник-оценители.

Когато при оценката се установи липса на документи и/или друга нередовност, комисията изпраща на кандидата уведомление за установените нередовности и определя разумен срок за тяхното отстраняване, който не може да бъде по-кратък от една седмица. Уведомлението съдържа и информация, че неотстраняването на нередовностите в срок може да доведе до прекратяване на производството по отношение на кандидата. Отстраняването на нередовностите не може да води до подобряване на качеството на проектното предложение.

Само проектни предложения, преминали успешно оценка на административно съответствие и допустимост, подлежат на по-нататъшно разглеждане и оценка.

19.2. Техническа и финансова оценка

Техническата и финансовата оценка е оценка по същество на проектните предложения и се извършва за всички проектни предложения, отговарящи на условията за съответствие на проектното предложение със стратегията за ВОМР, съгласно документите по чл. 42, ал. 3 на ПМС 161 от 4 юли 2016 г.

При оценката на проектните предложения Комисията за подбор може да изисква допълнителна пояснителна информация от кандидатите, като срокът за представянето ѝ не може да бъде по-кратък от една седмица. Тази възможност не може да води до подобряване на качеството на проектното предложение и до нарушаване на принципите по чл. 29, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗУСЕСИФ. При непредставяне на изисканата допълнителна информация или разяснения в срок, проектното предложение може да бъде отхвърлено само и единствено на това основание или съответно да получи по-малък брой точки. Всяка информация, предоставена извън официално изисканата от Комисията за подбор, не се взема под внимание. Исканията за представяне на допълнителни разяснения и информация се изпращат през ИСУН 2020 чрез електронния профил на кандидата, като кандидатът следва да бъде известяван електронно чрез електронния адрес, асоцииран към неговия профил. В тази връзка е необходимо кандидатите да разполагат винаги с достъп до електронния адрес, към който е асоцииран профила в ИСУН 2020. За дата на получаване на искането за документи/информация се счита датата на изпращането му чрез ИСУН 2020. Кандидатът представя допълнителните разяснения и/или документи по електронен път чрез ИСУН 2020.

Техническият процес свързан с представянето на допълнителна информация/документи е описан в Ръководството за потребителя за модул “Е-кандидатстване” в ИСУН 2020 от 14 май 2016 г.

Критериите за техническа и финансова оценка на проектните предложения са обособени в раздели и подраздели и са задължителни при оценка на проектните предложения от Комисията за подбор. Сборът на точките от съответните подраздели дава точките на раздела като цяло. Така получените резултати за всеки раздел се сумират и формират крайния резултат от техническата и финансова оценка на проектното предложение. На основа на общия брой точки, проектните предложения се класират в низходящ ред.

ВАЖНО!

Към посочените в Методологията критерии за подбор на операции МИГ определя допълнителни специфични критерии за приоритизиране на проектите в изпълнение на заложените цели и приоритети на стратегията за ВОМР. Допълнителните специфични критерии за приоритизиране на проектите в изпълнение на заложените цели и приоритети на стратегията за ВОМР не трябва да надвишават 50% от общия брой точки и трябва да съответстват изцяло на заложените и одобрени в стратегията за ВОМР.

За всеки раздел от методологията за оценка УО на ОП НОИР е определил минимално допустим брой точки от максималния брой точки за раздела. Когато по даден раздел проектно предложение не постига минималния брой точки, то проектното предложение се предлага за отхвърляне. Проектното предложение следва да има минимум 60 точки по методологията за оценка на УО на ОП НОИР, за да продължи да участва в оценката с допълнителните специфични индикатори от одобрената стратегия за ВОМР. Виж т. 22.

Техническата и финансова оценка на всяко проектно предложение се извършва най-малко от двама членове на комисията, като членовете, представляващи публичния сектор не трябва да са повече от 50%. Те могат да бъдат подпомагани от помощник-оценители. Окончателната оценка е средноаритметично от оценките на двамата оценители. При разлика между двете оценки от повече от 20 на сто от максималната възможна оценка председателят на комисията възлага оценяването на трето лице – член на комисията с право на глас. Окончателната оценка е средноаритметично от оценката на третото лице и по-близката до неговата от първите две оценки. Окончателната оценка се оформя от оценката на третия оценител само в случаите, когато тя е средноаритметично от оценките на другите двама.

Когато проектното предложение е оценено от двама членове на комисията и едната оценка е по-ниска от минимално допустимата оценка за качество по методологията за оценка на УО на ОП НОИР по процедурата, а другата оценка – по-голяма или равна на нея, председателят на комисията възлага оценяването на трето лице – член на комисията с право на глас. Окончателната оценка е средноаритметично от оценката на третото лице и сходната с неговата по отношение на праговете от първите две оценки.

Когато две или повече проектни предложения имат еднакви общи крайни оценки, проектите ще бъдат подредени в низходящ ред по следните критерии:

- По-високи индикатори за изпълнение и за резултат;
- Крайната оценка на раздел 2 Описание на дейностите и организация на изпълнението;
- Крайната оценка на раздел 4 Бюджет;
- Срок /продължителност за изпълнение на проектното предложение.

Техническата оценка и финансовата оценка на проектните предложения включва и оценка на реалистичността, ефективността и допустимостта на всички предвидени дейности и разходи. В случай, че в процеса на техническа и финансова оценка Комисията за подбор установи наличието на обстоятелства като включени в проектното предложение недопустими дейности, недопустими и/или нереалистични разходи, дублиране на заложените дейности и/или разходи и др., бюджетът на проектното предложение се променя (т. 5 от Формуляра за кандидатстване). Следва да се има предвид, че промените в бюджета не могат да доведат до увеличаване на размера на безвъзмездната финансова помощ.

По време на оценката Комисията за подбор проверява предложените цени по отношение на реалистичност спрямо посочените цени в приложените оферти/извлечения от каталози на производители/доставчици и/или проучвания в интернет. В случай че по време на финансовата оценка се установи надвишаване на максимално допустимия размер на безвъзмездната финансова помощ, определен в Условието за кандидатстване, Комисията за подбор служебно го намалява до максимално допустимия размер.

В случай че по време на финансовата оценка се установи наличие на недопустими разходи или на разходи, които не са съпоставими с пазарните цени, Комисията за подбор служебно коригира/премахва съответните разходи от бюджета на проекта (т. 5 от Формуляра за кандидатстване).

Корекциите в бюджета са финалният етап от техническа и финансова оценка на проектните предложения. Корекции в бюджета при несъответствие между предвидените дейности (описани в т. 7 от Формуляра за кандидатстване) и видовете заложен разходи (описани в т. 5 от Формуляра за кандидатстване), както и при дублиране на разходи, ще се извършва след като се изиска допълнителна пояснителна информация от кандидата. Извършените корекции на данни в бюджета не могат да водят до: увеличаване на размера на безвъзмездната финансова помощ, предвидени в подаденото проектно предложение; невъзможност за изпълнение на целите на проекта или на проектните дейности; подобряване на качеството на проектното предложение; нарушаване на принципите по чл. 29, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗУСЕСИФ.

ВАЖНО!

Оценителната комисия може да извършва корекции в бюджета на проектното предложение, в случай че при оценката се установи:

1. наличие на недопустими дейности и/или разходи;
2. несъответствие между предвидените дейности и видовете заложен разходи;
3. дублиране на разходи;
4. неспазване на заложените в Насоките за кандидатстване правила по отношение на заложените разходи;

Направените корекции не могат да водят до:

1. увеличаване на размера на безвъзмездната финансова помощ, предвидени в подаденото проектно предложение;
2. подобряване на качеството на проектното предложение и нарушаване на принципите по чл. 29, ал. 1, т. 1 и 2 ЗУСЕСИФ.

Комисията задължително извършва проверка за наличие/липса на двойно финансиране.

ВАЖНО!

Бенефициентите, които не се явяват възложители по ЗОП прилагат Глава четвърта от ЗУСЕСИФ за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ и ПМС № 160 от 1 юли 2016 г. за определяне правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от ЕСИФ. Бенефициентите, които се явяват възложители по смисъла на ЗОП, прилагат Закона за обществените поръчки и актовете по неговото прилагане.

Кандидатите следва да съобразят, че съгласно посоченото национално законодателство, редът за провеждане на процедурите за определяне на изпълнител/и се определя на основа на стойността и предмета на услугата или доставката, независимо в кой раздел или перо на бюджета са предвидени съответните разходи. Не се допуска разделяне на предмета на услугата или доставката с цел заобикаляне прилагането на посочените нормативни актове. Кандидатът носи цялата отговорност за верността на финансовата информация, представена в т. 5 „Бюджет“ от Формуляра за кандидатстване.

МИГ описва основанията за вземане на решение от Комисията за подбор за отхвърляне на дадено проектно предложение. Проектното предложение се отхвърля когато:

- предложението е непълно или не отговаря в други отношения на поставените условия за административно съответствие;
- кандидатът не отговаря на условията за допустимост;
- проектът не отговаря на условията за допустимост;
- не са спазени други критерии, посочени в документите за кандидатстване по чл. 26, ал. 1 на ЗУСЕСИФ и/или в приложими нормативни документи;
- кандидатът умишлено е представил невярна информация с цел получаване на безвъзмездна помощ или не са представили изискваната задължителна информация съгласно Условията за кандидатстване.

Работата на Комисията за подбор приключва с оценителен доклад до Ръководителя на Управляващия орган на ОП НОИР.

20. Критерии и методика за оценка на проектите предложения

МИГ задължително при избора на проекти по мерки от ОП НОИР прилагат методика, предоставена от УО на ОП НОИР както следва:

За етап АСД МИГ прилага Таблица за оценка на административно съответствие и допустимост – Приложение... от документите за информация към настоящите Условия за кандидатстване.

За етап ТФО МИГ прилага Методологията за техническа и финансова оценка на проектни предложения по процедурата (Приложение..... за информация към настоящите Условия за кандидатстване).

Класиране на проектите предложения за финансиране при следните условия:

Минимум общ брой точки: 60

Минимум точки за раздел 1. Финансов, технически и административен капацитет: 10

Минимум точки за раздел 2. Описание на дейностите и организация на изпълнението: 25

Минимум точки за раздел 3. Устойчивост: 5

Минимум точки за раздел 4. Бюджет: 20

Задължително е МИГ да включат допълнително специфичните критерии за избор на проекти, които са заложи в Стратегията и отразяват местната идентичност на идентифицираните нужди и избрани приоритети. Съгласно стратегиите за ВОМР МИГ добавят специфичните критерии към Методологията за техническа и финансова оценка на проектни предложения на УО на ОП НОИР по процедурата със съответния брой точки. Точките по специфичните критерии се присъждат и добавят към получените по таблицата за ТФО на УО на ОП НОИР след като са изпълнени изискванията за постигнат минимум по отделните раздели и постигнат минимум за общия брой точки. Проекти, които не са постигнали минимумите по разделите от таблицата за ТФО на УО на ОП НОИР и минимума за общ брой точки при оценката не продължават в оценката и допълнителните точки за специфични критерии не се присъждат. Тези проекти отпадат от класирането.

ВАЖНО!

При извършване на техническата и финансова оценка оценителите задължително отразяват мотивите си за присъдения брой точки по всеки един от критериите.

21. Начин на подаване на проектните предложения

МИГ по всяка процедура включва информация относно подаването на проектните предложения в ИСУН 2020 в съответствие с разпоредбите на Наредбата за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на информационната система за управление и наблюдение на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове (ИСУН) и за провеждане на производства пред управляващите органи посредством ИСУН. Цялата информация е качена на следния интернет адрес: <https://eumis2020.government.bg/>

ВАЖНО!

Проектните предложения по всяка от процедурите, обявени от МИГ, се подават от кандидата, от лице с право да представлява кандидата⁴ или от упълномощено от него лице⁵ единствено и изцяло по електронен път посредством създаден от кандидатите профил в системата ИСУН 2020 чрез попълване на уеб базиран Формуляр за кандидатстване и се подписва с валиден Квалифициран електронен подпис (КЕП). В случаите, когато кандидатът се представлява заедно от няколко физически лица, проектното предложение се подписва от всяко от тях при подаването.

⁴ За целите на процедурите под „лице с право да представлява кандидата“ следва да се разбира официален представител на кандидата. КЕП с титуляр и автор - физическото лице, което е официален представител на кандидата или КЕП с титуляр юридическото лице-кандидат, като автор на подписа в този случай следва да е официалния представител на кандидата

⁵ КЕП с титуляр и автор - упълномощеното физическо лице или КЕП с титуляр юридическото лице-кандидат, като автор на подписа в този случай следва да е упълномощеното физическо лице или КЕП с титуляр юридическо лице, различно от кандидата, но изрично упоменато в представеното към проектното предложение пълномощно, като автор на подписа в този случай следва да е упълномощеното физическо лице.

Задължително изискване е всеки кандидат да посочи имейл адрес, който е създаден специално за периода на кандидатстване към стратегията за местно развитие, или да използва друг общ имейл адрес, а не личен електронен адрес, с който да се регистрира и да влиза в ИСУН 2020. Този имейл адрес се извлича автоматично и съответно ще се визуализира в полето e-mail в т. 2. „Данни за кандидата“ от Формуляра за кандидатстване. Този имейл адрес не трябва да се променя в периода на кандидатстване и оценка до момента на сключване на Административен договор за предоставяне на БФП.

МИГ може да изготви инструкции относно изискванията за изготвяне на проектното предложение в Примерни указания за попълване на Е-Формуляр за кандидатстване към Условието за кандидатстване.

Проектното предложение се изготвя от кандидата съгласно посочените инструкции (ако МИГ е изготвил такива). Изискванията се съгласно т. 24 от Условието за кандидатстване документи към Формуляра за кандидатстване се подават изцяло по електронен път. Посочените документи се описват в т. 12 от Формуляра за кандидатстване преди подаването му. Всички документи се представят на български език без корекции. Документ, чийто оригинал е на чужд език, се представя и в превод на български език. Подготовката и подаването на проектното предложение в ИСУН 2020 се извършва след регистрация чрез имейл и парола, избор на обявена от МИГ процедура за кандидатстване от „Отворени процедури“ и създаване на ново проектно предложение. Изключително важно е изискуемите документи да съдържат цялата необходима информация.

ВАЖНО!

В случай че кандидатите желаят да упълномощят лице, което не е официален представител на кандидата да подаде проектното предложение с КЕП следва да се да се прикачи в ИСУН 2020 пълномощно, подписано с КЕП от лице с право да представлява кандидата, а в случай че кандидатът се представлява заедно от няколко физически лица, пълномощното се подписва с КЕП от всички от тях и се прикачва в ИСУН 2020. От текста на пълномощното следва да става ясно, че лицето/лицата с право да представляват кандидата упълномощават пълномощника да подаде от тяхно име проектното предложение.

ВАЖНО!

Проектното предложение е препоръчително да се подава от профила на кандидата, не от друг профил, тъй като впоследствие ще бъде използван именно този профил за комуникация и за отстраняване на забелязани неточности по време на оценката на проектните предложения. По време на етап „Оценка на проектно предложение“ комуникацията с кандидата и редакцията на забелязани неточности по подаденото проектно предложение се извършват електронно чрез профила на кандидата в ИСУН 2020, от който е подаден съответния проект и промени на посочения профил (вкл. промяна на имейл адреса, асоцииран към съответния профил) са недопустими.

До приключването на работата на Комисия за подбор кандидатът има възможност да оттегли своето проектно предложение като подаде писмено искане и това обстоятелство се отбелязва от потребител на ИСУН 2020 със съответните права.

Комисията за подбор оценява само Формуляра за кандидатстване и изискуемите на етап кандидатстване документи.

22. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване⁶:

МИГ подготвя за всяка процедура за подбор на проекти Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване в съответствие с избраните мерки/операции за финансиране от ОП НОИР в стратегията за ВОМР. МИГ може да включи допълнителни относими документи в Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване.

Кандидатите следва да представят изискуемите документи към Формуляра за кандидатстване по изцяло електронен път чрез ИСУН 2020.

ВАЖНО!

МИГ посочва в документите по чл. 26, ал. 1 ЗУСЕСИФ, че при подаване на проектното предложение в последната секция на Формуляра за кандидатстване се прикачват всички изискуеми документи за конкретната процедура. Съгласно разпоредбите на чл. 23, ал. 2 на Наредбата за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ИСУН) и за провеждане на производства пред управляващите органи посредством ИСУН кандидатът подписва единствено с КЕП електронните документи, изисквани в оригинал. Достоверността на електронните копия на документи, приложения към Формуляра за кандидатстване, се удостоверява единствено чрез подписването на формуляра в ИСУН 2020.

ВАЖНО!

За целите на процедурите за подбор на проекти в изпълнение на подхода ВОМР под „лице с право да представлява кандидата“ следва да се разбира официален представител на кандидата.

Общи изискуеми документи – списъкът не е изчерпателен:

ВАЖНО! МИГ определя за всяка процедура за подбор на проекти прикачването на изискуемите документи към Формуляра за кандидатстване в съответствие с избраните мерки/операции в стратегията за местно развитие.

1. Декларация по чл. 25, ал. 2 от Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове, попълнена по образец (Приложение ...) към Условията за кандидатстване – подписана с КЕП и прикачена в ИСУН 2020. Декларацията се представя от **кандидата и от всеки партньор.**

ВАЖНО!

Официалният/те представител/и на кандидата/партньора няма/т право да упълномощава/т други лица да подписват декларацията, тъй като се декларират данни, които декларатора декларира в лично качество или съответно данни за представляваното от него юридическо лице, като за верността им се носи наказателна отговорност, която също е лична.

⁶ В случай че по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения, документите, които се подават на този етап, се посочват отделно.

Декларацията се попълва и се подписва от всички лица, с право да представляват кандидата (независимо от това дали заедно и/или поотделно, и/или по друг начин).

При подаване на проектното предложение посочената декларация следва да бъде с дата след обявяване на процедурата и предхождаща или съответстваща на датата на подаване на проектното предложение.

2. Декларация **от кандидата** относно задължението да представя оригинали на УО, попълнена по образец (Приложение II към Условието за кандидатстване).

3. Декларация за съгласие **на кандидата и на партньора** за ползване и разпространение на обобщените данни по проекта от УО и от НСИ, попълнена по образец (Приложение III към Условието за кандидатстване).

4. Декларация за липса на двойно финансиране, попълнена по образец (Приложение IV към Условието за кандидатстване).

5. Декларация за разграничаване на икономическата от неикономическата дейност, когато е приложимо – за партньори ЮЛНЦ (Приложение V).

6. Решение на ОбС (когато е приложимо - в случай че кандидатът или партньорът е община).

7. Счетоводни документи (Баланс и ОПР) **от кандидата и партньорите**.

8. Удостоверение за актуално състояние на партньори ЮЛНЦ.

9. Пълномощно/заповед за оправомощаване за подаване на проектно предложение с КЕП от законния представител.

10. Споразумение за партньорство (Приложение VI).

11. Оферта и/или извлечение от каталог на производител/ доставчик и/или проучване в интернет⁷ за всяка категория разход, с предложена цена от производителя/доставчика⁸ - прикачени в ИСУН 2020.

12. Детайлна разбивка на разходите – Приложение VII.

13. Документи за избора на партньори на база публична и прозрачна процедура (напр. обява във вестник, на интернет страницата на кандидата и др. по преценка на кандидата).

14. Автобиографии на екипа за организация и управление – Приложение VIII.

15. Други документи по преценка на МИГ.

В случай че кандидатът представя оферта, от нея следва да е видно лицето, което я е издало от името на оферента, като напр. подпис, електронен подпис или разпечатка на електронно съобщение, с което е получена.

В случай че кандидатът представя проучвания в интернет, той следва да приложи разпечатка на съответната интернет страница на производителя/доставчика - прикачена в ИСУН 2020.

⁷ В случай че документите са представени на чужд език, то те задължително следва да бъдат придружени от превод на български език.

В случаите, в които в документите не е упоменато дали цената е с включено ДДС се счита:

- при български доставчици - описаната стойност в офертата е с ДДС, т.е. при изчисление на цената е необходимо да се извади ДДС.

- при чуждестранни доставчици - описаната стойност в офертата е без ДДС.

⁸ Непредставянето на документа няма да доведе до отхвърляне на проектното предложение, но ще доведе до редуциране на разходи в бюджета на проектното предложение (т. 5 от Формуляра за кандидатстване).

В случай че при проверката на документите бъде установена липса на документи и/или друга нередовност, Комисията за подбор изпраща до кандидатите уведомление за установените нередовности. Кандидатите следва да представят липсващите документи/отстранят нередовностите в срок, посочен от Комисията за подбор, но не по-малко от една седмица от датата на получаване на уведомлението, като денят на получаването му не се брои. Уведомленията за установени нередовности се изпращат през ИСУН 2020 чрез електронния профил на кандидата, като кандидатът ще бъде известяван за посоченото електронно чрез електронния адрес, асоцииран към неговия профил. За дата на получаване на искането за документи/информация се счита датата на изпращането му чрез ИСУН 2020. Неотстраняването на нередовностите в срок може да доведе до: прекратяване на производството по отношение на кандидата; и/или получаване на по-малък брой точки от проектното предложение; и/или редуциране на разходи в бюджета на проекта.

ВАЖНО!

Отстраняването на нередовностите в никакъв случай и при никакви обстоятелства не може да води до подобряване на качеството на проектните предложения. Всяка информация, предоставена извън официално изисканата от Комисията за подбор, не може да се взема под внимание. По изключение кандидатът може да предостави информация с уведомителен характер (напр. промяна в адреса за кореспонденция, правноорганизационната форма, лицето, представляващо дружеството и други подобни обстоятелства), която не води до подобряване на първоначалното проектно предложение.

Техническият процес, свързан с представянето на допълнителна информация/документи, е описан в Ръководството за потребителя за модул “Е-кандидатстване” в ИСУН 2020.

ВАЖНО!

При деклариране на неверни данни от страна на кандидатите се уведомяват органите на прокуратурата.

23. Краен срок за подаване на проектните предложения⁹:

Управителният съвет на МИГ утвърждава за всяка процедура за подбор на проекти Условия за кандидатстване с проектни предложения за изпълнение на стратегията, в които е посочен срока за подаване на проектните предложения. МИГ посочва, че всяко проектно предложение, което е подадено след крайния срок, ще бъде отхвърлено и няма да бъде разглеждано по процедурата.

Крайният срок за подаване на проектните предложения е ....дата ..... час.

ВАЖНО!

При процедури с повече от един краен срок за подаване на проектните предложения, МИГ посочва всички крайни срокове!

ВАЖНО!

⁹ В случай че по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения, се посочва и краен срок за подаване на концепциите.

След обявяване на процедура за подбор МИГ осигурява предоставяне на разяснения по документите. Кандидатите могат да задават допълнителни въпроси и да искат разяснения във връзка с Условието за кандидатстване до 3 седмици преди крайния срок за подаване на проектни предложения. Разясненията следва да бъдат утвърдени от Председателя на КУО или оправомощено от него лице. Разясненията следва да се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са задължителни за всички кандидати. Разясненията се съобщават в срок до две седмици преди изтичането на срока за кандидатстване.

Допълнителни въпроси могат да се задават само по електронна поща, посочена от МИГ, като се посочва наименованието на процедурата за подбор на проекти.

Отговорите на въпросите на кандидатите се публикуват на интернет страницата на МИГ и в ИСУН 2020 в 10-дневен срок от получаването им, но не по-късно от две седмици преди изтичането на срока за кандидатстване. Няма да бъдат предоставяни отговори на въпроси, зададени по телефона. Няма да бъдат изпращани индивидуални отговори на зададени от кандидатите по процедурата въпроси.

ВАЖНО!

В рамките на всяка обявена процедура кандидатите могат да подадат само едно проектно предложение. При подаване на повече от едно предложение от кандидат Комисията за подбор разглежда само последното, като предходните се считат за оттеглени. МИГ гарантира изпълнението на това обстоятелство със залагането на съответните проверки, които трябва да се извършат от Комисията за подбор.

24. Адрес за подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения¹⁰:

Проектните предложения по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, следва да бъдат подадени само по електронен път с КЕП като се използва Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН 2020) - <https://eumis2020.government.bg>.

Ако проектното предложение бъде представено на хартия, то няма да бъде допуснато до оценка.

25. Допълнителна информация:

25.1. Процедура за уведомяване на неуспелите и одобрените кандидати и сключване на административни договори за безвъзмездна финансова помощ

Подборът на проектни предложения към стратегии за ВОМР се извършва от Комисия за подбор, назначена от МИГ. Комисията за подбор извършва оценка на всички постъпили проекти в срок до 30 работни дни от изтичане на крайния срок на приема.

Работата на Комисията за подбор на МИГ приключва с оценителен доклад до ръководителя на Управляващия орган. Оценителният доклад се генерира в ИСУН 2020. Оценителният доклад се подписва от председателя, секретаря и от всички членове на комисията. Оценителният доклад се

¹⁰ При подаване на хартиен носител.

одобрява от УС на МИГ. МИГ прикачва в ИСУН 2020 всички документи, свързани с процеса на оценка (вкл. и доклада) и уведомява УО за това.

Оценителният доклад включва:

1. копие на заповедта за назначаване на комисията и на заповедите за изменението ѝ, ако има такива; декларации за липса на конфликт на интереси и поверителност, подписани от председателя, секретаря/секретарите, всички членове на Комисията с право на глас, помощник-оценителите и наблюдателите;
2. разясненията, които са предоставяни на кандидатите преди представянето на проектните предложения;
3. кореспонденцията, водена с кандидатите по време на оценителния процес¹¹;
4. кореспонденция с компетентните органи/институции (ако има такава);
5. протоколи от отделните етапи на оценката, подписани от участвалите в съответния етап на оценка лица;
6. други документи, ако е приложимо.

Към оценителния доклад се прилагат:

1. списък на предложените за финансиране проектни предложения, подредени по реда на тяхното класиране и размера на безвъзмездната финансова помощ, която да бъде предоставена за всеки от тях;
2. списък с резервните проектни предложения, които успешно са преминали оценяването, но за които не достига финансиране, подредени по реда на тяхното класиране;
3. списък на предложените за отхвърляне проектни предложения и основанието за отхвърлянето им;
4. списък на оттеглените по време на оценката проектни предложения.

Ръководителят на Управляващия орган взема решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за всяко проектно предложение. Решението на Ръководителя на Управляващия орган да предостави безвъзмездна финансова помощ се обективира в административен договор с всеки отделен бенефициент.

МИГ изпраща Уведомително писмо до кандидатите, чието проектно предложение не е одобрено или че е частично одобрено в срок до 5 работни дни от одобряването на оценителния доклад от Управителния съвет на МИГ. Уведомяването на неуспелите и одобрените кандидати за сключване на административни договори за безвъзмездна финансова помощ се извършва чрез ИСУН 2020.

Всеки кандидат, получил уведомително писмо, че проектното му предложение не е одобрено или че е частично одобрено, има право да възрази писмено до Ръководителя на УО на ОП НОИР в срок до 3 работни дни от датата на получаването на уведомлението. Ръководителят на УО на ОП НОИР се произнася по основателността на възражението в срок до 10 работни дни от неговото получаване, като:

1. връща проектното предложение за повторно извършване на процедурата по оценка;
2. потвърждава предварителното решение на МИГ.

¹¹ Ако се кандидатства електронно, кореспонденцията се провежда в ИСУН 2020 и е налична там. Ако се е кандидатствало на хартия, следва да е прикачена в системата.

ВАЖНО!

При одобрен оценителен доклад, кандидатите, чиито проектни предложения са предложени за финансиране, се поканват от УО на ОП НОИР да представят в 30-дневен срок доказателства, че отговарят на изискванията за бенефициент, като представят необходимите документи.

МИГ следва да включи в Условието за кандидатстване „Списък на документите“, посочени по-долу, които се представят на етап договаряне и са част от документацията по чл. 26, ал. 1 на ЗУСЕСИФ.

УО на ОП НОИР може да изиска допълнителни относими документи към Списъка на документите, които се представят на етап договаряне на основа на приложимото законодателство и в съответствие с избраните за финансиране мерки/операции в стратегията за местно развитие, когато е приложимо.

Списък на документите, които се представят на етап договаряне и са част от документацията по чл. 26, ал. 1 на ЗУСЕСИФ и ще бъдат изисквани от УО на ОП НОИР – списъкът не е изчерпателен:

1. Декларация по чл. 25, ал. 2 от ЗУСЕСИФ, в случай че към датата на подписване на административния договор са настъпили промени в декларираните обстоятелства на етап кандидатстване (Приложение I);

2. Декларация за нередности – по образец (Приложение .....);

3. Формуляр за финансова идентификация;

4. Заявление за профил за достъп на бенефициенти до ИСУН 2020 (Приложение .....);

5. Заявление за профил за достъп на упълномощени от бенефициента лица до ИСУН 2020 (ако е приложимо) (Приложение .....).

Освен посочените по-горе документи, всички кандидати/партньори, с изключение на общини, общински и държавни детски градини и училища, следва да представят:

1. Удостоверение, потвърждаващо че кандидатът/партньорът не е обявен в процедура по ликвидация, издадено от съответния оторизиран орган не по-рано от 3 месеца преди датата на предоставянето им от кандидата;

2. Удостоверение, потвърждаващо че кандидатът/партньорът не е обявен в процедура по несъстоятелност, издадено от съответния оторизиран орган не по-рано от 3 месеца преди датата на предоставянето им от кандидата;

3. Удостоверение от Националната агенция за приходите за липса на задължения на кандидата/партньора, издадено не по-рано от 6 месеца преди датата на представянето му;

4. Удостоверение от общината по седалището на кандидата/партньора за липса на задължения на кандидата/партньора, издадено не по-рано от 6 месеца преди датата на представянето му – не се отнася за кандидат/партньор, чието седалище е на територията на Община София (в този случай проверката се прави по служебен път);

5. Свидетелство за съдимост на всички лица, представляващи кандидата/партньора, издадено не по-рано от 6 месеца преди датата на представянето му;

6. Нотариално заверено пълномощно, в случаите, когато административния договор за безвъзмездна финансова помощ ще бъде подписан от лице, различно от законния/ите представител/и на кандидата.

7. Декларация за разграничаване на икономическата и неикономическата дейност към датата на сключване на Административния договор (ако е приложимо – за партньори ЮЛНЦ).

8. Удостоверение от Главна инспекция по труда, че кандидатът/партньорът няма влязло в сила наказателно постановление или съдебно решение, за нарушение на чл. 61, ал. 1, чл. 62, ал. 1 или 3, чл. 63, ал. 1 или 2, чл. 118, чл. 128, чл. 228, ал. 3, чл. 245 и чл. 301 - 305 от Кодекса на труда или чл. 13, ал. 1 от Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност или аналогични задължения, установени с акт на компетентен орган.

За обстоятелствата по документите по т. 1, 2, 3, 5, и 8 УО извършва служебна проверка при възможност за това. В този случай документите няма да бъдат изисквани от съответния кандидат/партньор. УО си запазва правото да изиска допълнителни документи за удостоверяване на съответните обстоятелства.

МИГ включва разписаната по-долу процедура за сключване на административни договори за безвъзмездна финансова помощ към документацията по чл. 26, ал. 1 на ЗУСЕСИФ.

25.2. Процедура за сключване на Административен договор за безвъзмездна финансова помощ

УО на ОП НОИР изпраща покана за сключване на Административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на одобрените за подпомагане кандидати. С поканата за сключване на Административен договор УО на ОП НОИР изисква всички описани документи в Списъка на документите, които се представят на етап договаряне. Срокът за представяне на документите за договаряне е 30 дни, считано от датата на получаване на поканата.

Преди сключване на Административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ УО та ОП НОИР извършва проверка на съответствие на кандидатите и партньорите с изискванията на чл. 25, ал. 2 от ЗУСЕСИФ на основа на представените документи.

След представяне на допълнителните разяснения и/или доказателства в рамките на допълнително указания срок, но не по-дълъг от регламентирания в ЗУСЕСИФ Управляващият орган преценява дали да бъде сключен Административен договор за безвъзмездна финансова помощ с кандидата или да бъде издадено мотивирано решение, с което се отказва предоставянето на безвъзмездна финансова помощ.

Когато при извършване на проверката по същество на представените от кандидатите документи при договаряне се установи несъответствие между декларираните данни на етап кандидатстване и информацията, посочена в представените документи ще бъде издадено Решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и не се сключва Административен договор с кандидатите. За договаряне ще бъдат поканени съответния брой кандидати от резервния списък (в случай че такъв е съставен), по поредността на класирането, до изчерпване на общия наличен бюджет по процедурата.

Ако кандидат по одобрен за финансиране проект откаже сключване на Административен договор, се пристъпва към сключване на Административен договор с кандидат от резервния списък (в случай че такъв е съставен) по поредността на класирането, до изчерпване на наличния бюджет по процедурата. Уведомяването на всички кандидати се извършва само и единствено чрез ИСУН 2020. Управляващият орган не носи отговорност ако поради грешни и/или непълни данни за

кореспонденция, предоставени от самите кандидати, те не получават кореспонденцията с Управляващия орган.

Всеки кандидат може да подаде до Ръководителя на Управляващия орган сигнал за предоставяне на невярна и/или подвеждаща информация от кандидати в процедури по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП НОИР и/или от бенефициентите на безвъзмездна финансова помощ по ОП НОИР, които при изпълнение на договор, сключен по проект финансиран от Европейските структурни и инвестиционни фондове, предоставят невярна и/или подвеждаща информация за вписване в регистъра и проверка.

Местните инициативни групи, одобрили проекта, подписват договора като трета страна.

Решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се издава в срок до 10 дни от одобряването на оценителния доклад, съответно от представянето на доказателствата по чл. 36, ал. 2 от ЗУСЕСИФ.

Правата и задълженията, които възникват за бенефициента са описани в приложения административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. (Приложение ...) и общите условия при предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритетни оси 2 и 3 по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. (Приложение ...), които са неразделна част от договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ). В процеса на изпълнение на проекта, бенефициентът следва да се придържа към правилата и процедурите, описани в **ръководството за изпълнение на договори за безвъзмездна финансова помощ по приоритетни оси 2 и 3 на ОП НОИР** - <http://sf.mon.bg/?go=page&pageId=139>.

26. Приложения към Условието за кандидатстване:

МИГ изготвя и прилага за всяка процедура за подбор на проекти към Условието за кандидатстване относимите приложения. Приложенията включват документи за информация - и документи за попълване. Към Условието за кандидатстване МИГ изготвя и прилага Условия за изпълнение със съответните приложения.

Документите за попълване задължително се попълват от кандидата и партньорите и се прилагат при кандидатстване.

МИГ може да включи допълнителни приложения към документацията по чл. 26, ал. 1 на ЗУСЕСИФ при обявяване на процедура за подбор на основа на приложимото законодателство и в съответствие с избраните за финансиране мерки/операции в стратегията за ВОМР, в случай, че е приложимо.

Приложения за попълване (списъкът не е изчерпателен):

1. Декларация по чл. 25, ал. 2 от Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове (Приложение I към Условието за кандидатстване)
2. Декларация от кандидата относно задължението да представя оригинали на УО, попълнена по образец (Приложение II към Условието за кандидатстване).

3. Декларация за съгласие на кандидата и на партньора за ползване и разпространение на обобщените данни по проекта от УО и от НСИ, попълнена по образец (Приложение III към Условието за кандидатстване).
4. Декларация за липса на двойно финансиране от кандидата и от партньорите, попълнена по образец (Приложение IV към Условието за кандидатстване).
5. Декларация за разграничаване на икономическата от неикономическата дейност, когато е приложимо – за партньори ЮЛНЦ (Приложение V).
6. Споразумение за партньорство (Приложение VI).
7. Детайлна разбивка на разходите – Приложение VII.
8. Автобиография – Приложение VIII.
9. Декларация за липса на конфликт на интереси, поверителност и безпристрастност – XXV

Приложения за информация (списъкът не е изчерпателен):

1. Примерни указания за попълване на електронен Формуляр за кандидатстване по конкретната процедура (ако е приложимо) – Приложение IX.
2. Указания за условията и реда за подаване на проектни предложения и тяхната оценка по електронен път чрез Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в програмния период 2014-2020 г. „ИСУН 2020“, утвърдени от заместник министър-председателя по европейските фондове и икономическата политика – Приложение X.
3. Таблица за оценка на административното съответствие и допустимостта на проектно предложение – Приложение XI.
5. Методология за оценка на техническо и финансово качество на проектно предложение – Приложение XII.
6. Стандартна таблица за допустимия размер на почасовото възнаграждение на лицата, наети във връзка с изпълнението на проекти, съфинансирани от Европейския социален фонд по приоритетни оси 2 и 3 на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. – Приложение XIII.
7. Методология за определяне на единна ставка за финансиране на дейности за организация и управление при процедури за конкурентен подбор по приоритетни оси 2 и 3 на ОП НОИР – Приложение XIV.
8. Указания на министъра на финансите ДНФ № 3/23.12.2016 г. относно третирането на данък върху добавена стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейски социален фонд (ЕСФ), Кохезионния фонд (КФ) и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМР) на ЕС, за програмен период 2014-2020 – Приложение XV;
9. Формуляр за кандидатстване – Приложение XVI;
10. Методология за определяне принадлежност към целевата група – Приложение XVII;
11. Правила за работа на Комисия за подбор на проекти, назначавана от МИГ, по процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Наука и образование

за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. (ОП НОИР) в изпълнение на подхода Водено от общностите местно развитие - Приложение XXIV.

Условия за изпълнение:

1. Декларация за нередности – Приложение XVIII.
2. Общи условия за предоставяне на БФП по ПО 2 и 3 на ОП НОИР – Приложение XIX.
3. Административен договор за БФП – Приложение XX.
4. Заявление за профил за достъп на бенефициенти до ИСУН 2020 – Приложение XXI.
5. Заявление за профил за достъп на упълномощени от бенефициента лица до ИСУН 2020 – Приложение XXII.
6. Метаданни за индикатори за резултат – Приложение XXIII.

Забележка: Указанията могат да се допълват при промяна на приложимото законодателство и/или по решение на УО на ОП НОИР.

V. Подготовка на Условия за изпълнение на проектни предложения с предоставена безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. в изпълнение на подхода ВОМР

Документите по чл. 26, ал. 1 на ЗУСЕСИФ за всяка процедура за подбор на проекти разработена от МИГ, съдържат и Условия за изпълнение.

При разработването на Условията за изпълнение на проекти с предоставена безвъзмездна финансова помощ от ОП НОИР, МИГ съблюдава изискванията на Ръководство за изпълнение на проекти по приоритетни оси 2 и 3 на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. и приложенията към него - <http://sf.mon.bg/?go=page&pageId=139>.

УО на ОП НОИР си запазва правото на промени и допълнения в Ръководството, като своевременно уведомява МИГ за целта.

Приложение А

Методика за определяне на принадлежност към маргинализирани групи

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020 г. (ОП НОИР) подкрепя достъпа до качествено образование на маргинализирани групи по Приоритетна ос 3 (ПО 3) „Образователна среда за активно социално приобщаване“, Инвестиционен приоритет 9.ii „Социално-икономическо интегриране на маргинализираните общности като например ромите“.

В съответствие с определението за маргинализирани групи, дадено в Споразумението за партньорство на Република България за програмен период 2014 – 2020 г. (СП), Министерството на образованието и науката (МОН) разработи методика (система от критерии) за определяне на децата и учениците, за които съществува риск от образователно изключване и на които следва да се осигури допълнителна помощ за преодоляване на този риск.

Съгласно целите и спецификите на ОП НОИР, както и на операцията „Осигуряване на достъп до качествено образование в малките населени места и в трудно достъпните райони“ за прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие“ (ВОМР) методиката обхваща критерии, базирани на четири групи фактори, които може да бъдат определени като рискови, съгласно работното определение за маргинализирани групи от СП:

- Първа група: Образователен статус на родителите/настойниците

Като се има предвид, че родителите са базата за възпитание и образование, следва да се отчита тяхното завършено образование. При наличие само на един родител ситуацията в семейството за тези деца/ученици става още по-трудна. Ключово е да се взема предвид образованието на майката, когато се дава тежест на този критерий. Завършеното образование на родителите определя в голяма степен изходната база за децата/учениците от гледна точка на поставяне на цели за реализация. По-ниското образование обуславя в голяма степен мотивацията и хоризонта за развитие на подрастващите в семейството, и се отразява на целия социално-икономически статус наред с други фактори. Образованието в днешно време се оказва сериозна инвестиция и изпитание за редица семейства, в които родителите са с по-ниско завършено образование.

- Втора група: Социално-икономически характеристики на семейството

Социално-икономическото развитие предопределя различни периоди за реализация на хората. В тази връзка е необходимо да се отчитат социално-икономически особености за децата/учениците в семейната им среда. Оставане без работа за определен период – по-кратък или по-дълъг, на някой родител/настойник, особено ако той е единствен, се отразява крайно негативно на семейния бюджет, а от там неминуемо води до ограничаване на редица разходи и за подрастващите, често затрудняващи достъпа до образователни услуги.

- Трета група: Териториални особености

България е страна с предимно градско население и тенденция за намаляване на селското население. Всяко населено място има свои особености, които в различна степен се отразяват на достъпа до образование на жителите му. В резултат на анализите и приоритизирането за програмен период 2014 – 2020 г., селските райони (респективно рибарски райони, територии със специфични характеристики) се определят като райони

със специфичен териториален подход за подкрепа. Част от населението в тези райони живее в населени места, характеризиращи се с незадоволителна инфраструктура – села или изолирани махали, квартали в градове, които осуетяват технически достъпа до редица социални, здравни, образователни услуги. Наред с това редица семейства, поради незадоволителната инфраструктура (остаряла или излязла от строя ВиК, електро-, пътна, комуникационна инфраструктура), живеят в лоши санитарно-битови условия, което се отразява на достъпа им до качествено образование.

➤ Четвърта група: Етно-културни характеристики

Културните различия в ерата на глобализация и развитие на мултикултурна среда все още се оказват проблем за много хора, явявайки се предпоставка за изолация от социално-икономически процеси. Културните различия са и фактори, отразяващи се на социално-икономическия статус, в частност на образователния. Ползването само на майчин език например, различен от официалния на страната е фактор, който ограничава участието на семействата и децата им в обществения живот, лишава ги от редица обществени услуги и възможности за реализация. Недостатъчното владение на официалния на страната език се оказва бариера за социализация и предпоставка за маргинализиране на децата и семействата. Този проблем се среща най-често при деца от етническите малцинства, за които майчиният език не е българския. Други културни навици стопират възможностите за социално включване и преодоляване на риска от изолация. Доказано е, че образованието е най-мощният инструмент за преодоляване на заплахите от маргинализация по редица признаци, а при ползване само на майчин език, различен от българския, образованието на практика остава недостъпно за тези лица.

Критерии за определяне на принадлежност към маргинализирани групи за целите на ОП НОИР, включително за операцията по подхода WOMP:

Образователен статус на родителите	Социално-икономически характеристики	Териториални особености	Етно-културни характеристики
Майката на детето има завършено най-много основно или по-ниско образование	Поне единият от родителите на детето е безработен ¹	Детето живее в село или в обособен квартал в града, характеризиращ се с незадоволителна инфраструктура ²	Майчиният език на детето е различен от българския
Бащата на детето има завършено най-много средно или по-ниско образование	Работата на поне единия от родителите на детето изисква постоянно отсъствие от дома ³	Липса в селото или в обособения квартал в града, където живее детето, на детска градина (ако е от 3- до 7- годишна възраст) или училище (ако е от 7- до 18- годишна възраст)	
	Лоши битови условия в дома на детето ⁴		
	Детето е настанено за отглеждане в семейство на роднини		

	и близки по реда на Закона за закрила на детето		
1. Лице на 18 и повече навършени години, регистрирано в бюро по труда 2. Инфраструктура, характеризираща се с липса (или налична но нефункционираща) на ВиК, електро-, пътна, комуникационна инфраструктура. 3. Отсъствие за 30 или повече последователни дни, за поне 3 периода (независимо дали са последователни или не) в рамките на една календарна година. 4. Детето обитава жилище, което се характеризира с липсата на поне една от изброените характеристики: електрификация, водоснабдяване или канализация.			

Така предложените критерии са обективни и обхващат идентифицираните потенциални маргинализирани групи по образователен, социално-икономически, етнически и териториален признак.

Методиката за определяне на принадлежност към маргинализираните групи за целите на ОП НОИР предлага следното класифициране:

- Когато дете отговаря на поне 4 от 9-те критерия, то се счита за представител на маргинализирана група за населени места до 20 000 жители;
- Когато дете отговаря на поне 5 от 9-те критерия, то се счита за представител на маргинализирана група за населени места над 20 000 жители.